Prefaţă

în ultimii ani, au apărut pe piaţă cărţi şi tot felul de publicaţii noi pe tema morţii şi a „experienţei" dincolo de moarte. Interesul pentru subiectele acestea este în creştere, atât în rândul medicilor şi al oamenilor de ştiinţă, cât şi al maselor largi, al oamenilor obişnuiţi. însă numai puţini dintre aceşti autori nenumăraţi folosesc Biblia ca baza unică în căutarea răspunsurilor la aceste întrebări vitale. Rareori se întâmpla ca declaraţiile Bibliei să fie neglijate complet, însă, deseori, ele apar într-o lumină dubioasă şi sunt amestecate cu idei care nu îi aparţin.

Ca autor al acestei broşuri, am dorit să dau oamenilor care caută un răspuns clar, biblic, la întrebările lor arzătoare. Fie ca cititorii acestei ediţii prescurtate a cărţii *Adevăr şi neadevăr despre moarte şi înviere, cer şi iad* să găsească speranţă şi curaj şi, în final, să fie scutiţi de înşelăciune.

MartinoTomasi

Partea I

învăţătura biblică despre moarte şi înviere, cer şi iad

1. Calea spre viaţa veşnică

Atunci când Dumnezeu a creat lumea noastră, în toată splendoarea ei, S-a uitat şi a evaluat lucrarea săvârşită.

... şi iată că erau foarte bune...[1]

Dar, după aceea, a intervenit păcatul, aducând moarte şi distrugere.

De aceea, după cum printr-un singur om a intrat păcatul în lume, şi prin păcat a intrat moartea, şi astfel moartea a trecut asupra tuturor oamenilor, din pricină că toţi au păcătuit...[2]

Dar Dumnezeu nu i-a părăsit pe oameni. El a avut un plan de salvare pentru ei.[3]

Asemenea unui fir roşu, în tot Vechiul Testament ne întâlnim cu speranţa aceasta a venirii unui urmaş, care va învinge

moartea, duşmanul vieţii.
Căci un Copil ni s-a născut, un Fiu ni s-a dat şi domnia va fi pe umărul Lui; îl vor numi: „Minunat, Sfetnic, Dumnezeu tare, Părintele veşniciilor, Domn al păcii".[4]
Totuşi, El suferinţele noastre le-a purtat şi durerile noastre le-a luat asupra Lui, şi noi am crezut că este pedepsit,
[1] Genesa 1,31 [2] Romani 5,12 [3] Genesa 3,15
[4] Isaia 9,6

lovii de Dumnezeu şi smerit. Dar El era străpuns pentru păcatele noiislre, zdrobit pentru fărădelegile noastre. Pedeapsa, care ne dă pacea, a căzut peste EI, şi prin rănile Lui suntem tămăduiţi.[5]
La împlinirea vremii, Isus a părăsit slava cerului, aşa cum fusese profetizat.
El, măcar că avea chipul lui Dumnezeu, totuşi n-a crezut ca un lucru de apucat să fie deopotrivă cu Dumnezeu, ci S-a dezbrăcat pe sine însuşi şi a luat un chip de rob, făcându-Se asemenea oamenilor.[6]
Apoi, a urmat lupta copleşitoare a lui Isus în Ghetsemani. în inima Sa, a avut loc un război teribil, care s-a încheiat în favoarea omenirii decăzute. Isus a învins toate forţele răului. Era pregătit să moară: Cel nevinovat pentru cei vinovaţi! Mai clar spus, Isus a murit în locul dumneavoastră şi al meu. Fără ajutor ceresc, toţi oamenii, deopotrivă, ar cădea pradă nimicirii. Dar Isus a venit în această lume pentru a lucra mântuirea noastră, în măsura în care noi îl acceptăm.
... S-a smerit şi S-a făcut ascultător până la moarte, şi încă moarte de cruce.[7]
După ce Isus a înviat din morţi, învierea a devenit una dintre temele centrale ale propovăduirii apostolice.
Dar Dumnezeu L-a înviat, dezlegându-I legăturile morţii,

pentru că nu era cu putinţă să fie ţinut de ea.[8]
Aţi omorât pe Domnul vieţii, pe care Dumnezeu L-a înviat din morţi; noi suntem martori ai Lui.[9]
l-au auzit că vesteşte pe Isus şi învierea.
10
' Isaia 53,4.5 'Filipeni 2,6.7 > FiliDeni ,
,
'Fapte 2,24 >Fapte3,15 10**£ţ#g
Pentru că a înviat, El poate fi Mijlocitorul nostru.
... Hristos a murit! Ba mai mult, El a şi înviat, stă la dreapta lui Dumnezeu şi mijloceşte pentru noi!"
Punctul cel mai însemnat al celor spuse este că avem un Mare Preot, care S-a aşezat la dreapta scaunului de domnie al Măririi, în ceruri.[12]
Bazându-se pe declaraţia din loan 14,6, apostolii au propovăduit că există mântuire numai în Hristos.
în nimeni altul nu este mântuire: căci nu este sub cer nici un alt Nume dat oamenilor, în care trebuie să fim mântuiţi.[13]
Prin jertfa Sa fără egal pe crucea Golgotei, Isus a adus mântuire.
EI, dimpotrivă, după ce a adus o singură jertfă pentru păcate... Căci printr-o singură jertfă El a făcut desăvârşiţi pentru totdeauna pe cei ce sunt sfinţiţi.[14]
Fiindcă atât de mult a iubit Dumnezeu lumea, că a dat pe singurul Lui Fiu, pentru ca oricine crede în El să nu piară, ci să aibă viaţa veşnică.[15]
în capitolul următor ne vom ocupa de înviere, care duce la această viaţă veşnică.
[11] Fapte 8,33 [n] Evrei 8,1
[14] Romani 10,12.14 [15]Ioan3,16
[13] Fapte 4,12

2. Speranţa celor credincioşi

Prin moartea şi învierea lui Isus, puterea morţii a fost înfrântă şi a prins contur o adevărată speranţă.
Şi după cum toţi mor în Adam, tot aşa toţi vor învia în Hristos... la venirea Lui...[1]
Deoarece morţii pot învia din nou, nu este de mirare că, în multe locuri, Biblia numeşte moartea „somn".
... **iar unii au adormit. Dar acum, Hristos a înviat din morţi, pârga celor adormiţi.**[2]
... „Lazăr, prietenul nostru, doarme; dar Mă duc să-1 trezesc din somn"... Isus vorbise despre moartea lui, dar ei credeau că vorbeşte despre odihna căpătată prin somn. Atunci Isus Ie-a spus pe faţă: „Lazăr a murit".[3]
Pentru cei credincioşi, există o înviere din moarte la viaţa veşnică.
Isus i-a zis: „Fratele tău va învia". „Ştiu", I-a răspuns Marta, ..că va învia la înviere. în ziua de apoi".[4]
Isus Şi-a demonstrat puterea de a chema pe cei morţi la viaţă imediat după convorbirea cu Măria, înviind - în faţa multor martori - pe Lazăr, care era mort deja de patru zile. Când Isus 1-a strigat, cel mort a ieşit din mormânt, având mâinile şi picioarele legate cu fâşii de pânză (Ioan 11, 43.44).
Isus însuşi a repetat de mai multe ori ideea că va sosi timpul când toţi cei mântuiţi vor fi înviaţi din somnul lor de moarte şi-şi vor lua în primire moştenirea:
[1] 1 Cor. 15, 22.23 [2] 1 Cor. 15,6.20 [3]Ioan 11,11-14
[4] Ioan 11,23.24
10
... vine ceasul când toţi cei din morminte vor auzi glasul Lui şi vor ieşi afară din ele. Cei ce au făcut binele, vor învia pentru viaţă; iar cei ce au făcut răul, vor învia pentru judecată.[5]
... ci să-1 înviez în ziua de apoi.[6]

... şi Eu îl voi învia în ziua de apoi.[7]
... şi Eu îl voi învia în ziua de apoi.[8]
... şi Eu îl voi învia în ziua de apoi.[9]
Profetul Daniel a aflat şi el despre timpul învierii celor drepţi.
Iar tu du-te, până va veni sfârşitul; tu te vei odihni şi te vei scula iarăşi odată în partea ta de moştenire, la sfârşitul zilelor.[10]
Din momentul naşterii, un copil este moştenitorul legal al părinţilor săi. însă el poate primi moştenirea doar atunci când părinţii mor. Aşa este şi cu învierea. Prin naşterea din nou, omul devine moştenitor, dar de-abia în ziua de apoi va primi această moştenire.
Pentru ca, o dată socotiţi neprihăniţi prin harul Lui, să ne facem, în nădejde, moştenitori ai vieţii veşnice.[11]
Cel care se naşte la o viaţă nouă devine moştenitor al făgăduinţelor divine. Această moştenire îi aparţine şi-i va fi dată prin înviere, la revenirea Domnului Hristos.
... **care, după îndurarea Sa cea mare, ne-a născut din nou prin învierea lui Isus Hristos din morţi, la o nădejde vie şi la o moştenire nestricăcioasă şi neîntinată şi care nu se poate veşteji, păstrată în ceruri pentru voi. Voi sunteţi păziţi de**

[5] Ioan 5,28.29 [6] Ioan 6,39 [7] Ioan 6,40
[8] Ioan 6,44 "Ioan 6,54 [10]Daniel 12,13
"Tit3,7

puterea lui Dumnezeu, prin credinţă, pentru mântuirea gata să fie descoperită în vremurile de apoi! în ea voi vă bucuraţi mult...[12]
Deci, viaţa veşnică nu este ceva ce ne aparţine în mod natural, **ci** este un dar, pe care îl primim prin credinţa în Isus.
Cine are pe Fiul are viaţa; cine n-are pe Fiul lui Dumnezeu n-are viaţa.[13]

Speranţa învierii este unica speranţă pentru creştini. Apostolul Pavel se exprimă cât se poate de clar în această privinţă:
... **Dacă nu înviază morţii, atunci „să mâncăm şi să bem, căci mâine vom muri".**[14]
Dacă nu ar exista înviere, credinţa într-o viaţă veşnică ar fi o amăgire. Toţi cei care au murit în credinţă ar fi pierduţi. Cei credincioşi şi cei necredincioşi ar rămâne veşnic în pământ. Acum, cei credincioşi dorm încă în morminte; ei nu au primit împlinirea făgăduinţei. Dar Cuvântul lui Dumnezeu spune:
Cât despre patriarhul David, să-mi fie îngăduit, fraţilor, să vă spun fără sfială că a murit şi a fost îngropat; şi mormântul lui este în mijlocul nostru până în ziua de azi. Căci David nu s-a suit în ceruri...[15]
în credinţă au murit toţi aceştia, fără să fi căpătat lucrurile făgăduite: ci doar le-au văzut şi le-au urat de departe, mărturisind că sunt străini şi călători pe pământ.[16]
Toţi aceştia, măcar că au fost lăudaţi pentru credinţa lor, totuşi n-au primit ce le fusese făgăduit; pentru că Dumnezeu avea în vedere ceva mai bun pentru noi, ca să n-ajungă ei Ia desăvârşire fără noi.[17]

[12]1 Petru 1,3-6 [,3]lIoan5,12 [M] 1 Corinteni 15,32
[15] Fapte 2, 29.34 '« Evrei 11,13 [17] Evrei 11,39.40

La revenirea lui Isus, cei temători de Dumnezeu din toate timpurile şi de pe tot pământul vor fi adunaţi şi aduşi în prezenţa lui Dumnezeu:
Atunci se va arăta în cer semnul Fiului omului, toate seminţiile pământului se vor boci şi vor vedea pe Fiul omului venind pe norii cerului cu putere şi cu o mare slavă. El va trimite pe îngerii Săi cu trâmbiţa răsunătoare şi <u>vor aduna pe aleşii Lui</u> din cele patru vânturi, de la o

margine a cerurilor până la cealaltă.[18]
Apostolul Pavel a spus şi el cu alte cuvinte ceea ce propovăduise Isus:
Nu voim, fraţilor, să fiţi în necunoştinţă despre cei ce au adormit, ca să nu vă întristaţi ca ceilalţi, care n-au nădejde. Căci dacă credem că Isus a murit şi a înviat, credem şi că Dumnezeu va aduce înapoi împreună cu Isus pe cei ce au adormit în El. Iată, în adevăr, ce vă spunem, prin Cuvântul Domnului: noi cei vii, care vom rămânea până la venirea Domnului, nu vom lua-o înaintea celor adormiţi. Căci însuşi Domnul, cu un strigăt, cu glasul unui arhanghel şi cu trâmbiţa lui Dumnezeu, Se va pogorî din cer, şi întâi vor învia cei morţi în Hristos. Apoi, noi cei vii, care vom fi rămas, vom fi răpiţi toţi împreună cu ei, în nori, ca să întâmpinăm pe Domnul în văzduh; şi astfel vom fi totdeauna cu Domnul. Mângâiaţi-vă dar unii pe alţii cu aceste cuvinte.[19]
în faţa morţii, cei care cred în Dumnezeu găsesc o mângâiere minunată în Cuvântul Său prin speranţa învierii. O altă nădejde nu există. învierea va avea loc atunci când Isus va reveni. în acea zi, vom putea revedea pe cei dragi, pe care moartea i-a smuls din mijlocul nostru. Atunci când va reveni, Isus îi va lua pe cei mântuiţi la El.
... **v-aş fi spus. Eu Mă duc să vă pregătesc un loc. Şi după ce Mă voi duce şi vă voi pregăti un loc. Mă voi întoarce si vă voi lua cu Mine, ca acolo unde sunt Eu. să fiţi şi voi.**[20]
'Matei 24,30.31 " 1 Tesaloniceni4,13-18 [20]Ioan 14,2.3

Acest verset biblic ar trebui bine întipărit în minte. HI a Ibst rostit de Isus şi spune clar, fără umbră de îndoială, că, doar la revenirea Sa, Isus îi va lua pe cei credincioşi la El.
Ei vor primi răsplata în momentul stabilit de Dumnezeu, nici

mai devreme şi nici mai târziu.
Iată, Eu vin curând: şi răsplata Mea este cu Mine, ca să dau fiecăruia după fapta Iui.[21]
Când Se va arăta Hristos, viaţa voastră, atunci vă veţi arăta şi voi împreună cu El în slavă.[22]
Şi să-L cunosc pe El şi puterea învierii Lui şi părtăşia suferinţelor Lui şi să mă fac asemenea cu moartea Lui; ca să ajung cu orice chip, dacă voi putea, Ia învierea din morţi.[23]
Când vor fi răsplătiţi oamenii pentru dragostea lor faţă de Isus?
... dar ţi se va răsplăti la învierea celor neprihăniţi.[24]
Căci Fiul omului are să vină în slava Tatălui Său, cu îngerii Săi; şi atunci va răsplăti fiecăruia după faptele lui.[25]
Credincioşii care vor fi în viaţă în momentul revenirii lui Isus vor fi schimbaţi pe loc, fără să fie necesară trecerea prin moarte.
Iată, vă spun o taină: nu vom adormi toţi, dar toţi vom fi schimbaţi. într-o clipă, într-o clipeală din ochi, Ia cea din urmă trâmbiţă. Trâmbiţa va suna, morţii vor învia nesupuşi putrezirii şi noi vom fi schimbaţi.[26]
După aceste declaraţii numeroase şi clare ale lui Isus şi ale apostolilor, s-ar putea crede că învăţătura despre moarte şi înviere nu poate fi greşit

[21] Apocalipsa 22,12 [22] Coloseni 3,4 [23] Filipeni 3,10.11
[24] Luca 14,14 [25] Matei 16,27 [26]1 Corinteni 15,51.52

înţeleasă. Totuşi, Pavel vorbeşte, în legătură cu aceasta, despre oameni care se îndepărtează de adevăr.
Şi se vor scula din mijlocul vostru oameni, care vor învăţa lucruri stricăcioase, ca să tragă pe ucenici de partea lor.[27]

în Epistola către Coloseni, el spune:
Luaţi seama ca nimeni să nu vă fure cu filosofia şi cu o amăgire deşartă, după datina oamenilor...[28]
Şi care era una dintre ereziile propovăduite deja pe timpul vieţii apostolului Pavel?
Şi cuvântul lor va roade ca gangrena. Din numărul acestora sunt Imeneu şi Filet, care s-au abătut de la adevăr. Ei zic că a şi venit învierea şi răstoarnă credinţa unora.[29]
Pavel a prezis următoarele:
Căci va veni vremea când oamenii nu vor putea să sufere învăţătura sănătoasă; ci îi vor gâdila urechile să audă lucruri plăcute şi îşi vor da învăţători după poftele lor. îşi vor întoarce urechea de la adevăr şi se vor îndrepta spre istorisiri închipuite. Dar tu fii treaz în toate lucrurile...[30]
în a doua Epistolă către Timotei, ultima epistolă pe care a scris-o înainte de moartea lui, apostolul Pavel descrie încă o dată, în mod clar, singura speranţă biblică în faţa morţii:
M-am luptat lupta cea bună, mi-am isprăvit alergarea, am păzit credinţa. De acum mă aşteaptă cununa neprihănirii, pe care mi-o va da. în .«ziua aceea". Domnul, Judecătorul cel drept. Şi nu numai mie, ci şi tuturor celor ce vor fi iubit venirea Lui.[31]

[27] Fapte 20,30 [28] Coloseni 2,8 [29] 2 Timotei 2,17.18
[30] 2 Timotei 4,3-5 [31] 2 Timotei 4,7.8

Creştinul adevărat nu trebuie să dispere în faţa morţii. El este sigur: există o înviere. Pentru cei credincioşi, moartea este doar un somn, urmat de o trezire minunată pentru viaţa veşnică.
Citind întrebările următoare, vă invit să recapitulaţi declaraţiile din acest capitol:

• Cum numeşte Biblia moartea?
• Când vor fi treziţi cei credincioşi din somnul morţii lor?
• Când vor primi cei mântuiţi moştenirea păstrată în cer pentru ei?
• La ce concluzie ajungem cugetând asupra textului din 1 Corinteni 15,32?
• Biblia spune că toţi credincioşii, bărbaţi şi femei, din toate timpurile, nu au primit încă ceea ce le-a fost făgăduit. Când vor primi?
• Când vor fi adunaţi cei aleşi ca să moştenească împărăţia lui Dumnezeu?
• Când vor fi răsplătiţi cei care-I slujesc lui Dumnezeu?
• Ce învăţătură greşită îl nelinştea pe apostolul Pavel?
• Conform celor spuse de apostolul Pavel, care este mângâierea celor credincioşi în faţa morţii?

16

3. Vor învia şi cei nelegiuiţi?

Să începem cu un cuvânt al lui Isus:

... **pentru că vine ceasul când toţi cei din morminte vor auzi glasul Lui şi vor ieşi afară din ele. Cei ce au făcut binele, vor învia pentru viaţă; iar cei ce au făcut răul, vor învia pentru judecată.'**

Toţi morţii, buni sau răi, se vor odihni în mormânt până la înviere. Celor buni le este promisă viaţa veşnică, iar pe cei răi îi aşteaptă judecata.

Apostolii nu au propovăduit altă învăţătură decât cea a Maestrului lor, Isus Hristos. Să acordăm o atenţie deosebită următoarelor două declaraţii:

Şi am în Dumnezeu nădejdea aceasta, pe care o au şi ei înşişi, că va fi o înviere a celor drepţi şi a celor nedrepţi.[2]
Căci toţi trebuie să ne înfăţişăm înaintea scaunului de judecată al lui Hristos, pentru ca fiecare să-şi primească răsplata după binele sau răul pe care-1 va fi făcut când

trăia în trup.[3]
Pentru cei nelegiuiţi, moartea nu este ultimul eveniment din viaţa lor.
... **Temeţi-vă de Acela care, după ce a ucis, are puterea să arunce în gheenă; da, vă spun, de El să vă temeţi.**[4]
Dar, cu împietrirea inimii tale, care nu vrea să se pocă-iască, îţi aduni o comoară de mânie pentru ziua mâniei şi a arătării dreptei judecăţi a lui Dumnezeu, care va răsplăti fiecăruia după faptele lui. Şi anume, va da viaţa veşnică celor ce, prin stăruinţa în bine, caută slava, cinstea şi nemurirea;
[1] Ioan 5,28.29 [2] Fapte 24,15 [3] 2 Corinteni 5,10
[4]Lucal2,5

şi va da mânie şi urgie celor ce, din duh de gâlceava, se împotrivesc adevărului şi ascultă de nelegiuire.[5]
Prea iubiţilor, nu vă răzbunaţi singuri; ci lăsaţi să se răzbune mânia lui Dumnezeu; căci este scris: „Răzbunarea este a Mea; Eu voi răsplăti", zice Domnul.[6]
Şi, după cum oamenilor le este rânduit să moară o singură dată, iar după aceea vine judecata...[7]
Cei nelegiuiţi nu vor învia o dată cu cei credincioşi. Apostolul Pavel dă următoarea explicaţie privind ordinea evenimentelor:
Şi după cum toţi mor în Adam, tot aşa toţi vor învia în Hristos... Hristos este cel dintâi rod; apoi, la venirea Lui, cei ce sunt ai lui Hristos. In urmă, va veni sfârşitul, când El va da împărăţia în mâinile lui Dumnezeu Tatăl, după ce va fi nimicit orice domnie, orice stăpânire şi orice putere.[8]
Ca prim rod, Hristos a înviat la puţine zile după moartea Sa. Cei credincioşi pot aştepta învierea lor la revenirea lui Hristos. Doar după aceea are loc finalul pentru toate puterile care se împotrivesc lui Dumnezeu.

Să rămânem mai întâi la evenimentele care vor avea loc la revenirea lui Hristos. Toţi mântuiţii vor izbucni în strigăte de bucurie la venirea lui Isus. Pentru că au fost schimbaţi, ei pot să suporte slava lui Isus. Cu totul altfel va fi pentru cei nelegiuiţi. In starea lor păcătoasă, splendoarea lui Isus va fi îngrozitoare. Ei vor muri cu toţii.

împăraţii pământului, domnitorii, căpitanii oştilor, cei bogaţi şi cei puternici, toţi robii şi toţi oamenii slobozi s-au ascuns în peşteri şi în stâncile munţilor. Şi ziceau munţilor şi stâncilor: „Cădeţi peste noi şi ascundeţi-ne de Faţa Celui ce sade pe scaunul de domnie şi de mânia Mielului".[9]

[5] Romani 2,5-8 "Romani 12,19 [7] Evrei 9,27

[8] 1 Corinteni 15,22-24 [9] Apocalipsa 6,15.16

18

Ce s-a întâmplat în zilele lui Noe, se va întâmpla la fel şi în zilele Fiului omului: mâncau, beau, seînsurau şi se măritau până în ziua când a intrat Noe în corabie; şi a venit potopul şi i-a prăpădit pe toţi.[10]

Ce s-a întâmplat în zilele lui Lot, se va întâmpla aidoma: oamenii mâncau, beau, cumpărau, vindeau, sădeau, zideau; dar, în ziua când a ieşit Lot din Sodoma, a plouat foc şi pucioasă din cer şi i-a pierdut pe toţi. Tot aşa va fi şi în ziua când Se va arăta Fiul omului...[11]

Cum s-a întâmplat în zilele lui Noe, aidoma se va întâmpla şi la venirea Fiului omului. în adevăr, cum era în zilele dinainte de potop, când mâncau şi beau, se însurau şi se măritau, până în ziua când a intrat Noe în corabie, şi n-au ştiut nimic, până când a venit potopul şi i-a luat pe toţi, tot aşa va fi şi la venirea Fiului omului.[12]

Şi în Apocalipsa 19,18-21, ni se relatează că toţi nelegiuiţii vor muri la revenirea lui Isus. Ceilalţi vor fi atunci în cer, împreună cu Hristos, în timp ce toţi nelegiuiţii sunt morţi. Să

citim ce spune profetul Isaia:
... **Domnul Se ceartă cu neamurile, intră la judecată împotriva oricărei făpturi şi dă pe cei răi pradă săbiei, zice Domnul. Aşa vorbeşte Domnul oştirilor: „Iată, nenorocirea merge din popor în popor, şi o mare furtună se ridică de la marginile pământului. Cei pe care-i va ucide Domnul în ziua aceea vor fi întinşi de la un capăt al pământului până la celălalt: nu vor fi nici jeliţi, nici adunaţi, nici îngropaţi, ci vor fi un gunoi de pământ".**[13]
Dar aceasta nu este judecata finală a celor nelegiuiţi. După mult timp, Dumnezeu îi va învia, ca ei să se justifice în faţa Judecătorului lumii şi să primească plata meritată pentru faptele lor.
[10] Luca 17,26.27 " Luca 17,28-30 [n] Matei 24,37-39
[13] Ieremia 25,31-33
19
Pământul se rupe, pământul se sfărâmă, pământul se crapă, pământul se clatină ca un om beat, tremură ca o colibă; păcatul Iui îl apasă, cade şi nu se mai ridică. în ziua aceea, Domnul va pedepsi în cer oştirea de sus, iar pe pământ pe împăraţii pământului. Aceştia vor fi strânşi ca prinşi de război şi puşi într-o temniţă, vor fi închişi în gherle şi, după un mare număr de zile, vor fi pedepsiţi.[14]
Isus i-a arătat lui Ioan în Apocalipsa că vor fi o mie de ani între învierea celor credincioşi şi învierea celor nelegiuiţi.
Ceilalţi morţi n-au înviat până nu s-au sfârşit cei o mie de ani. Aceasta este întâia înviere.[15]
La întrebarea „ce **se** va întâmpla atunci cu cei nelegiuiţi?" vom răspunde mai târziu.
în capitolul următor, dorim să aflăm mai întâi din Biblie unde se află morţii până la înviere.
[14] Isaia 24,19-22

[15] Apocalipsa 20,5

4. Unde se află morţii până la înviere?

Biblia cunoaşte doar un singur loc în care ajung cei morţi. Ea nu face diferenţă între un loc pentru cei buni şi un loc pentru cei răi. Vechiul Testament numeşte acest loc în limba ebraică *şeol,* în timp ce Noul Testament foloseşte cuvântul grecesc *hades.* Din textele următoare reiese că *şeol* şi *hades* sunt acele locuri unde merg toţi morţii. Pentru mormânt, cimitir, loc de înmormântare, cavou etc. se mai folosesc şi alte cuvinte, care sunt de importanţă minoră pentru întrebarea noastră. Unele traduceri ale Bibliei au păstrat termenii *şeol* şi *hades,* fără să-i traducă în limba respectivă. Acestea sunt de mare ajutor în capitolul prezent.

Iacov, cel temător de Dumnezeu, a crezut că fiul său preferat, Iosif, fusese sfâşiat de un animal sălbatic şi că se afla în *şeol.* Iacov ştia că, atunci când va muri, va ajunge şi el acolo:

... **Plângând mă voi pogorî la fiul meu în locuinţa morţilor *{şeol).*** ^

Ceata nelegiuită a lui Core s-a dus de vie, împreună cu casele şi avuţia, în *şeol.*

... pământul de sub ei s-a despicat în două. Pământul şi-a deschis gura şi i-a înghiţit pe ei şi casele lor. împreună cu toţi oamenii lui Core şi toate averile lor. Şi s-au pogorât astfel de vii în locuinţa morţilor *(şeol)*. ei şi tot ce aveau; pământul i-a acoperit de tot şi au pierit din mijlocul adunării.[2]

Când fugea de Saul, David se simţea deja în ghearele morţii.

Căci valurile morţii mă înconjuraseră, şuvoaiele nimicirii mă înspăimântaseră; legăturile mormântului mă înconjuraseră, laţurile morţii mă prinseseră.[3]

[1] Genesa 37,35; compară cu Genesa 42,38; 44,29.31

[2] Numeri 16,31-33 [3] 2 Samuel 22,5.6

21

De remarcat este că, în imnul ei de laudă, credincioasa Ana aminteşte eliberarea din *şeol,* adică învierea.

Domnul omoară şi învie, El pogoară în locuinţa morţilor *(şeol)* şi El scoate de acolo.[4]

Cuvântul grecesc *hades,* pe care îl găsim în Noul Testament, are acelaşi înţeles ca ebraicul *şeol.* Aceasta poate fi explicată doar printr-o comparaţie a textului din Psalmul 16,10 cu cel din Faptele Apostolilor 2,27:

Căci nu vei lăsa sufletul meu în locuinţa morţilor *(şeol),* nu vei îngădui ca prea iubitul Tău să vadă putrezirea.[5]

Căci nu-mi vei lăsa sufletul în Locuinţa morţilor *(hades)* şi nu vei îngădui ca Sfântul Tău să vadă putrezirea. Cât despre patriarhul David, să-mi fie îngăduit, fraţilor, să vă spun fără sfială că a murit şi a fost îngropat; şi mormântul lui este în mijlocul nostru până în ziua de azi. Despre învierea lui Hristos a proorocit şi a vorbit el, când a zis că sufletul lui nu va fi lăsat în Locuinţa morţilor *(hades)* şi trupul lui nu va vedea putrezirea. Căci David nu s-a suit în ceruri...[6]

In mod normal, morţii putrezesc în *şeol* (mormânt) sau în *hades* (mormânt), dar Hristos a fost o excepţie, pentru ca El a fost înviat înainte ca trupul să-I intre în procesul de putrezire. Deci, *şeol* şi *hades* nu au nimic de a face cu ceea ce, în mod obişnuit, este numit iad. Cuvântul *şeol* apafe în Vechiul Testament (cu excepţia Apocrifelor) de 64 ori, iar *hades,* în Noul Testament, de 10 ori. în nici unul din aceste locuri nu se spune că în *şeol* sau *hades* arde un foc, că acolo trăiesc sau suferă oameni sau că cei răi sunt pedepsiţi. Unele din aceste versete vorbesc despre pedeapsă, dar pedeapsa constă în aceea că oamenii trebuie să moară şi sunt coborâţi în mormânt. Nicăieri nu scrie că oamenii ar fi chinuiţi sau pedepsiţi în *şeol* sau *hades* (mormânt). (La textul din Luca 16 vom reveni mai

târziu).
[4]1 Samuel 2,6 [5] Psalm 16,10 [6] Fapte 2,27.29.31.34

Uneori, *şeol* şi *hades* mai sunt asociaţi cu ţărâna pământului, cu viermii şi cu putrezirea. Lucrurile stau tocmai invers cu grecescul *gheena,* care înseamnă „iad". Acolo unde se află scris acest cuvânt în Biblie, nu este vorba niciodată de putrezire, ci de „aruncare în foc", de chinuri şi de pedeapsă. Vom vorbi mai târziu despre acest loc.
Când moare, omul este îngropat şi rămâne în mormânt *(şeol, hades).* După declaraţiile Bibliei, el nu mai trăieşte şi pierde orice posibilitate de a avea contact cu Dumnezeu şi cu oamenii.
Cei vii, în adevăr, măcar ştiu că vor muri; dar cei morţi nu ştiu nimic şi nu mai au nici o răsplată, fiindcă până şi pomenirea li se uită. Tot ce găseşte mâna ta să facă, fă cu toată puterea ta! Căci. în locuinţa morţilor *(şeol)* în care mergi, nu mai este nici lucrare, nici chibzuială, nici ştiinţă, nici înţelepciune.[7]
Căci cel ce moare nu-şi mai aduce aminte de Tine şi cine Te va lăuda în locuinţa morţilor *(şeol)V*
Oare pentru morţi faci Tu minuni? Sau se scoală morţii să Te laude? Se vorbeşte de bunătatea Ta în mormânt şi de credincioşia Ta în Adânc? Sunt cunoscute minunile Tale în întuneric şi dreptatea Ta în ţara uitării?[9]
Nu morţii laudă pe Domnul şi nici vreunul din cei ce se pogoară în locul tăcerii, ci noi, noi vom binecuvânta pe Domnul...[10]
La moarte, nu numai că trupul se descompune, dar şi funcţiile sufleteşti şi spirituale încetează.
Suflarea lor trece, se întorc în pământ şi în aceeaşi zi le

pier şi planurile lor.[11]

[7] Eclesiastul 9,5.10 [8] Psalm 6,5 [9] Psalm 88,10-12

[10] Psalm 115,17.18 " Psalm 146,4

23

... **Căci nu locuinţa morţilor Te laudă, nu moartea Te măreşte şi cei ce s-au pogorât în groapă nu mai nădăjduiesc în credincioşia Ta. Ci cel viu, da, cel viu Te laudă...**[12]

Totuşi, Tu eşti Tatăl nostru! Căci Avraam nu ne cunoaşte şi Israel nu ştie cine suntem...[13]

Deoarece moartea este tocmai opusul vieţii, după moarte, omul nu mai are parte, în nici un fel, de ceea ce se întâmplă pe pământ.

De aceea, iată, te voi adăuga la părinţii tăi, vei fi adăugat în pace în mormântul tău şi nu-ţi vor vedea ochii toate nenorocirile pe care le voi aduce asupra locului acestuia...[14]

Parcurgând toate aceste declaraţii, nu este voie să uităm că Biblia compară moartea cu un somn, în care nu se ştie nimic. Dar pentru toţi oamenii vine ziua când vor fi treziţi din somnul lor de moarte de glasul puternic al lui Isus.

[12] Isaia 38,11.18.19 [13] Isaia 63,16 [14] 2 împăraţi 22,20

24

5. Suflet nemuritor - o noţiune nebiblică

Când a creat primul om, mai întâi, Dumnezeu i-a modelat corpul din pământ şi apoi i-a suflat în nări suflare de viaţă. In limba ebraică, suflare este *ruah* (şi *neşamah). Ruah* se traduce prin „suflare", „vânt", „suflu" etc. Când Dumnezeu i-a dat suflare, omul s-a făcut (a devenit) un suflet viu sau - după alte traduceri - o fiinţă vie.

Domnul a făcut pe om din ţărâna pământului, i-a suflat în nări suflare de viaţă, şi omul s-a făcut astfel un suflet viu.[1]

Corpul fără viaţă, format din pământ, s-a transformat într-un suflet viu, când Dumnezeu i-a suflat în nări suflare. Omul nu a primit un suflet viu, ci a devenit un suflet viu.
Rene Pache scrie în cartea *Dincolo de moarte:*
Omul este un suflet viu... După ce Dumnezeu 1-a creat din ţărâna pământului, „i-a suflat în nări suflare de viaţă şi omul s-a făcut astfel un suflet viu".[2]
în cartea lui Fritz Rienecker *Ce este mai frumos urmează ~ despre viaţa după moarte'?*
Biblia nu desparte, nu împarte pe om în trei părţi, şi anume „aici duh, acolo spirit şi dincolo trup!"... Ea vede pe om ca o unitate. Spiritul şi duhul nu se pot elibera sau lipsi de ceea ce se întâmplă în trup şi invers![4]
Astfel omul este o fiinţă formată din trup, suflet şi duh. Trupul, sufletul şi duhul sunt insolubil legate laolaltă şi se întrepătrund.[5]
Fritz Rienecker citează în pagina 45 pe prof. Emil Brunner, care a scris următoarele:

[1] Genesa 2,7 (7,22) ? pag. 17 [3] Ediţia a doua 1093
[4] pag. 41 [5] pag. 44

Omul este un întreg, şi anume duh, suflet şi trup. Creaţiunea Iui Dumnezeu este o unitate, spiritualul şi naturalul sunt legate laolaltă. împreună au fost „rupte" de Ia Dumnezeu, împreună trebuie să fie mântuite... împreună, trupul şi sufletul se vor întoarce din nou la Dumnezeu.[6]
In anul 1978, a apărut în Germania cartea *Viaţă după moarte?* de Spiros Zodhiates. Acolo scrie foarte corect:
Iehova Dumnezeu a format pe om, ţărână din pulberea pământului, „şi i-a suflat în nări suflare de viaţă; şi omul a devenit un suflet viu". Acest verset clarifică ordinea

precisă în care a acţionat Dumnezeu la crearea omului. Mai întâi, 1-a format pe om din ţărâna obişnuită a pământului. Acesta a fost corpul său, elementul material al existenţei sale. Deşi corpul era complet în fiecare particularitate a sa, totuşi era inert şi fără viaţă. „Viaţa", acel element care face inima să bată şi mintea să gândească, nu era prezentă; nu erau prezente nici sentimentul, nici conştienta de sine. Numai corpul era prezent, produsul primului act creator al lui Dumnezeu legat de om. Apoi Dumnezeu a făcut un al doilea pas. I-a „suflat în nări suflare de viaţă; şi omul s-a făcut (a devenit) un suflet viu".[7]

Deşi Rene Pache, Fritz Rienecker şi Spiros Zodhiates ştiu foarte bine ce spune Cuvântul lui Dumnezeu despre crearea omului, ei adoptă în cărţile lor învăţătura nebiblică a nemuririi sufletului. Ei susţin că sufletul ar părăsi din nou trupul la moarte, ca fiinţă conştientă. Este de mirare cu câtă superficialitate sunt susţinute unele teorii. Deseori, cititorul Bibliei nu are nici o posibilitate de a examina corectitudinea lor.

Dacă arhitecţii şi inginerii ar manipula în munca lor, aşa cum o fac unii teologi, poduri şi case s-ar dărâma. Dacă contabilii ar înşela astfel în contabilitate spre folosul lor, curând ar fi aruncaţi în închisoare ca hoţi. Dar pe teren religios se pare că este permis oricui să facă după buna sa cuviinţă, să facă ce-i place. Apostolul Pavel ştia de acest pericol:

'pag. 45.46 [7]pag. 17

Dar chiar dacă noi înşine sau un înger din cer ar veni să vă propovăduiască o Evanghelie, deosebită de aceea pe care v-am propovăduit-o noi, să fie anatema![8]

Să spunem încă o dată clar de tot: La creaţiune, omul nu a primit un suflet, ci a devenit un suflet, când Dumnezeu i-a

suflat suflare de viaţă în trupul fără viaţă.
în Vechiul Testament, cuvântul suflare *ruah* apare de 379 ori. în nici unul din aceste versete nu se spune că *ruah* ar fi ceva despărţit de om, care poate gândi, acţiona sau simţi. Cuvântul *ruah* este folosit ca „suflare", „aer în mişcare", „suflare în nări", „suflare de viaţă", „suflet", „spirit", „intelect", „sentiment", „voinţă", „sfat", „intenţie", „spirit de la Dumnezeu", „supărare" sau „curaj". Când Dumnezeu dă *ruah,* omul trăieşte. Când ia *ruah-u\,* atât oamenii, cât şi animalele mor:
Căci soarta omului şi a dobitocului este aceeaşi; aceeaşi soartă au amândoi: cum moare unul, aşa moare şi celălalt, toţi au aceeaşi suflare *(ruah)* şi omul nu întrece cu nimic pe dobitoc: ... totul este deşertăciune. Toate merg la un loc; toate au fost făcute din ţărână şi toate se întorc în ţărână.[9]
Ruah poate fi comparat cu electricitatea. Când întrerupătorul este deschis, curentul circulă, becul luminează, caloriferul dă căldură şi maşina primeşte energie. Este întotdeauna acelaşi curent. Omul şi nenumăratele specii de animale trăiesc pentru că Dumnezeu le dă suflare. Dacă Dumnezeu ia suflarea înapoi, oamenii şi animalele ajung în pământ şi devin din nou ceea ce au fost odată: ţărână.
Până nu se întoarce ţărâna în pământ, cum a fost, şi până nu se întoarce duhul *(ruah)* la Dumnezeu, care 1-a dat.[10]
Au intrat în corabie la Noe, două câte două, din orice făptură care are suflare de viaţă *(ruah)*... Tot ce avea suflare de duh de viaţă *(ruah)* în nări, tot ce era pe pământul uscat, a murit.[11]
[8]Galatenil,8 ' Eclesiastul 3,19.20 ,[0] Eclesiastul 12,7
[11] Genesa 7,15.2?

îţi ascunzi Tu Faţa, ele tremură; le iei Tu suflarea *(ruah).* ele mor şi se întorc în ţărâna lor. îţi trimiţi Tu suflarea: ele

sunt zidite (după alte traduceri: **sunt create), şi înnoieşti astfel faţa pământului.**[12]
Este foarte important de remarcat că, la moartea omului şi a animalelor, se întâmplă acelaşi lucru. Pur şi simplu, Dumnezeu ia viaţa (ebraică -*ruah;* greacă -*pneuma)* pe care a dat-o. La moarte, viaţa atât a oamenilor buni şi oamenilor răi, cât şi a animalelor se întoarce din nou la Dumnezeu, la Acela care a dat-o.
Al doilea termen important este ebraicul *nefeş.* II găsim în Vechiul Testament de 745 ori. Acest cuvânt se poate traduce în peste 40 de feluri diferite, de ex.: suflet, viaţă, persoană, duh, inimă, voinţă, plăcere, creatură, moarte sau cadavru, suflare, animal, peşte, distracţie etc. Vom vedea pe parcurs cum este folosit acest termen, cu ajutorul unor exemple concrete.
In Noul Testament, cuvântul „duh" este traducerea expresiei greceşti *pneuma.* Apare de 385 ori şi înseamnă suflu, aer în mişcare, spiritul unui om, vânt, suflet, viaţă. Ca şi la *ruah* şi *nefeş*, contextul decide înţelesul. Primii creştini au înţeles bine însemnătatea respectivă. Astfel, Ştefan se ruga când era omorât cu pietre:
... **Doamne Isuse, primeşte duhul *(pneuma)* meu!**[13]
Ştefan ştia că Dumnezeu i-a dat viaţă şi îl ruga acum: „Ia-mi din nou viaţa, o încredinţez în mâinile Tale". Când Isus a înviat o fetiţă, s-a întâmplat exact invers:
Dar £1... a apucat-o de mână şi a strigat cu glas tare: „Fetiţo, scoală-te!" Şi duhul *(pneuma)* ei s-a întors în ea, iar fata s-a sculat numaidecât...[14]
Viaţa s-a întors în trup, iar fetiţa a devenit din nou vie.
12 Psalm 104,29.30 » Fapte 7,59 "«Luca 8,54.55

Un alt cuvânt din Noul Testament, grecescul *psyche,* îl găsim de 105 ori. Se traduce cu „suflet", „viaţă", „inimă" sau „curaj".

Despre Pavel şi Barnaba ni se relatează că şi-au dat tot sufletul pentru Numele Domnului:

... **care şi-au pus în joc viaţa pentru Numele Domnului nostru Isus Hristos.**[15]

Există în Biblie şi alte exemple care arată că Biblia, Cuvântul lui Dumnezeu, înţelege prin „suflet" omul ca întreg. Să le examinăm pe unele din ele:

Cei ce au primit propovăduirea Iui au fost botezaţi; şi în ziua aceea, la numărul ucenicilor s-au adaus aproape trei mii de suflete.[16]

In legătură cu aceasta, este interesant de comparat câteva traduceri mai noi sau mai vechi ale Bibliei. Astfel, textul din Ezechiel 18,4 sună, după vechea traducere a lui Luther din 1912, în felul următor:

Iată că toate sufletele *(nefeş)* sunt ale mele. După cum sufletul *(nefeş)* tatălui este al Meu, tot aşa şi sufletul *(nefeş)* fiului este al Meu. Orice suflet *(nefeş)* care păcătuieşte va muri.[17]

Şi acum să citim în Biblia revizuită din 1984:

Căci iată, toţi oamenii îmi aparţin; taţii îmi aparţin la fel ca şi fiii: fiecare, care păcătuieşte, să moară.[18]

- în traducerea lui Luther, Biblia germană din 1912 traduce *nefeş* în Psalmul 7 cu „suflet":

Doamne, Dumnezeule, la Tine îmi caut scăparea! Sca-pă-mă de toţi prigonitorii mei şi izbăveşte-mă, ca să nu mă sfâşie ca un leu (după Luther: **care nu îmi sfâşie sufletul - *nefeş),* care înghite fără să sară cineva în ajutor...**[19]

[15] Fapte 15,26 [16]Fapte2,41 [17] Ezechiel 18,4
[18] Ezechiel 18,4 " Psalm 7,2.3

Ediţia revizuită din 1984 înlocuieşte cuvântul „suflet" cu pronumele „pe mine" (mă), iar acesta este şi înţelesul adevărat al expresiei *nefeş* din acest verset.

Apostolul Pavel a zis când 1-a înviat pe un tânăr:
... **Nu vă tulburaţi, căci sufletul lui (viaţa** *=psyche)* **este în el.**[20]

Prin aceasta, apostolul Pavel a spus că tânărul nu mai era mort, ci din nou în viaţă.

Să reţinem încă o dată cât de des apar cei mai importanţi termeni, care pot fi traduşi cu „duh" sau „suflet".

<u>în Vechiul Testament</u>		<u>In Noul Testament</u>	
duh — *ruah*	379 ori	duh - *pneuma*	385 ori
suflet - *nefeş*	745 ori	suflet - *psyche*	105 ori

Numai aceşti patru termeni importanţi apar în Biblie de peste 1600 ori. Niciodată nu se referă însă la ceva ce ar putea exista conştient, în afara trupului. Niciodată aceşti termeni nu descriu ceva ce ar face aluzie la o fiinţă conştientă, care există despărţită de trup. Nici măcar o singură dată nu se vorbeşte despre un suflet nemuritor sau despre un duh indestructibil. Concluzia aproape că se impune: nemurirea nu este ceva propriu nici sufletului şi nici duhului omenesc.

Cuvântul lui Dumnezeu accentuează fără limitare că numai Dumnezeu are nemurirea. „Singur" înseamnă „nimeni în afara Lui".

Sin<u>gurul care are nemurirea</u>, care locuieşte într-o lumină de care nu poţi să te apropii, pe care nici un om nu L-a văzut, nici nu-L poate vedea, şi care are cinstea şi puterea veşnică.[21]

Apocalipsa 20,10 [21] 1 Timotei 6,16

Spre deosebire de Dumnezeu, oamenii sunt încă muritori. Abia la revenirea lui Isus cei mântuiţi vor primi nemurirea din mâna lui Dumnezeu.

Căci trebuie ca trupul acesta, supus putrezirii, să se îmbrace în neputrezire, şi trupul acesta muritor să se îmbrace în <u>nemurire</u>. Când trupul acesta supus putrezirii

se va îmbrăca în neputrezire şi trupul acesta muritor se va îmbrăca în <u>nemurire</u>, atunci se va împlini cuvântul care este scris: „Moartea a fost înghiţită de biruinţă".[22]
In întreaga Biblie, cuvântul „nemurire" apare doar de trei ori. Să ne gândim ce înseamnă că numai Dumnezeu are nemurirea şi că credincioşii vor primi nemurirea doar la revenirea Domnului Isus.
Omul este un tot, care nu poate fi separat.
Dacă apostolul Pavel spune sa fim fără cusur în vederea zilei Domnului, atunci el se referă la omul întreg, care constă dintr-un corp, are sentimente şi poate gândi.
Domnul păcii să vă sfinţească £1 însuşi pe deplin; şi duhul *(pneuma)* vostru, sufletul *(psyche)* vostru şi trupul *(soma)* vostru să fie păzite întregi, fără prihană la venirea Domnului nostru Isus Hristos.[23]
Omul întreg a fost cuprins de păcat. Omul întreg trebuie curăţit, sfinţit şi mântuit. Prin păcat, omul a pierdut totul. Prin Hristos se va reface totul.
Să citim ce spune catehismul romano-catolic (Editura Herder, Volumul 382) printre altele la întrebarea noastră:
Nu numai mâinile, picioarele, trunchiul şi capul mor. Nu, tot omul pământesc cade pradă morţii. Aici au dreptate cei care nu acceptă conceptul vieţii după moarte: <u>moartea înseamnă sfârşitul întregului om</u>. aşa cum noi l-am cunoscut.[24]
[22]1 Corinteni 15,53.54 [23] 1 Tesaloniceni 5,23 [24] pag. 521

<u>Odinioară, s-a căutat o soluţie pentru ideea morţii</u> ca despărţire între trup şi suflet. <u>Oamenii îşi închipuie</u> că, după moarte, sufletul trăieşte mai departe despărţit de trup, în timp ce trupul putrezeşte; la judecata de apoi, trupurile vor fi adunate din nou din pământ. Această

închipuire clară a fost o încercare sinceră de interpretare a declaraţiilor Bibliei. Astăzi, noi trebuie să ne exprimăm altfel, tocmai pentru a rămâne fideli declaraţiilor Bibliei... De ce trebuie să susţinem astăzi altfel? Pentru că Biblia însăşi nu concepe sufletul omului despărţit totalmente de trup. Nici noi, ca oameni moderni, nu putem face aceasta. Identitatea cuiva este atât de mult legată şi de corpul persoanei respective, încât nu ne putem închipui un EU (ca personalitate) despărţit, fără o legătură strânsă cu trupul. Să privim acum fără prejudecăţi cuvintele Bibliei. Ce se spune acolo? Despre Isus citim: El a fost înviat. Despre morţi: Ei vor fi înviaţi... Dar cuvântul ..suflet" nu înseamnă în limba originală o parte spirituală, de sine stătătoare, separabilă. a omului... Vocabularul biblic nu cunoaşte termenul de ..suflet omenesc neîncarnat".[25]

Dacă vocabularul biblic nu cunoaşte noţiunea de suflet neîncarnat, de ce oare tocmai în această privinţă există atât de multe erezii?

Iniţiatorul acestei încurcături este Satana, pe care Isus îl numea mincinos şi tatăl minciunii.

Voi aveţi de tată pe diavolul; şi vreţi să împliniţi poftele tatălui vostru. El, de la început, a fost ucigaş; şi nu stă în adevăr. Ori de câte ori spune o minciună, vorbeşte din ale Iui, căci este mincinos şi tatăl minciunii.[26]

încă din Paradis, Satana a intrat în acţiune, folosind minciuna. Dumnezeu i-a spus primului om:

... **căci în ziua în care vei mânca din el, vei muri negreşit.**[27]

pag. 524-525 [26] Ioan 8,44

Dar Satana a spus că nu vor muri (Genesa 3,4). Deci cine avea dreptate? Dumnezeu, care spunea: „vei muri negreşit", sau Satana, care susţinea: „nu veţi muri"?

Aşa cum ne arată textele următoare, moartea este urmarea

firească a păcatului.
De aceea, după cum printr-un singur om a intrat păcatul în lume, şi prin păcat a intrat moartea, şi astfel moartea a trecut asupra tuturor oamenilor, din pricină că toţi au păcătuit...[28]
în sudoarea feţei tale să-ţi mănânci pâinea, până te vei întoarce în pământ, căci din el ai fost luat; căci ţărână eşti, şi în ţărână ţe vei întoarce.[29]
Dar, aşa cum am văzut în capitolul 2, acesta nu este ultimul eveniment din viaţa omului. La revenirea lui Isus, toţi cei care îi aparţin lui Dumnezeu vor fi înviaţi la o viaţă nouă, veşnică.
[27] Genesa2,17 [28] Romani 5,12 (Romani 6,23) [29] Genesa 3,19
6. Şi totuşi există un iad!
Multe grupări creştine, dar şi cercuri care nu pun nici un preţ pe credinţa creştină, refuză cu totul să creadă în existenţa unui „iad".
In capitolul 3 însă, am citit texte care spun că cei răi vor învia odată, pentru a fi pedepsiţi pentru faptele lor. Cuvântul lui Dumnezeu vorbeşte clar despre judecata viitoare şi despre pedepsirea celor nepocăiţi. Iată aici o altă declaraţie:
... **în ziua când... Domnul va judeca, prin Isus Hristos, lucrurile ascunse ale oamenilor.**[1]
... Cel ce judecă fără părtinire pe fiecare după faptele lui...[2]
... să păstreze pe cei nelegiuiţi, ca să fie pedepsiţi în ziua judecăţii.[3]
Iar cerurile şi pământul de acum sunt păzite şi păstrate, prin acelaşi cuvânt, pentru focul din ziua de judecată şi de pieire a oamenilor nelegiuiţi.[4]
Pedepsirea acelor oameni care au stăruit în păcatele lor va fi ceva îngrozitor.
Căci dacă păcătuim cu voia, după ce am primit cunoştinţa adevărului, nu mai rămâne nici o jertfă pentru păcate, ci

doar o aşteptare înfricoşată a judecăţii şi văpaia unui foc, care va mistui pe cei răzvrătiţi.[5]

... va bea şi el din vinul mâniei lui Dumnezeu, turnat neamestecat în paharul mâniei Lui; şi va fi chinuit în foc şi în pucioasă...[6]

[1] Romani 2,16 [2] 1 Petru 1,17 [3] 2 Petru 2,9
[4] 2 Petru 3,7 [5] Evrei 10,26.27 [6] Apocalipsa 14,10

34

Dumnezeu va pedepsi. El va da fiecăruia ce va merita.

Cu cât mai aspră pedeapsă credeţi că va lua cel ce va călca în picioare pe Fiul lui Dumnezeu, va pângări sângele legământului, cu care a fost sfinţit, şi va batjocori pe Duhul harului. Grozav lucru este să cazi în mâinile Dumnezeului celui viu.[7]

... O mai mare osândă va veni peste ei.[8]

Robul acela, care a ştiut voia stăpânului său şi nu s-a pregătit deloc şi n-a lucrat după voia lui, va fi bătut cu multe lovituri.[9]

Sentinţa dumnezeiască va cădea asupra acelora care nu vor să ştie nimic despre jertfa mântuitoare a lui Hristos şi persistă în fărădelege.

Pentru om, există două căi posibile, iar Isus arată clar unde sfârşeşte fiecare dintre ele:

Intraţi pe poarta cea strâmtă. Căci largă este poarta, lată este calea care duce la pierzare şi mulţi sunt cei ce intră pe ea. Dar strâmtă este poarta, îngustă este calea care duce la viaţă şi puţini sunt cei ce o află.[10]

Drum îngust - viaţă; drum larg - condamnare; aşa va suna sentinţa dumnezeiască. Cuvântul grecesc *apoleia,* care a fost tradus cu „condamnare", înseamnă „distrugere", „nimicire" sau „ruină", deci contrariul vieţii. *Apoleia* poate însemna şi „a fi pierdut" (compară cu Ioan 17,12).

Apostolul Pavel explică:
Şi ce putem spune, dacă Dumnezeu, fiindcă voia să-Şi arate mânia şi să-Şi descopere puterea, a suferit cu multă răbdare nişte vase ale mâniei, făcute pentru pieire.[11]

[7] Evrei 10,29.31 [8] Marcu 12,40 [9] Luca 12,47
[10] Matei 7,13.14 » Romani 9,22

Apoleia înseamnă aici nimicire. în Filipeni 1,28, stau faţă în faţă „salvarea" şi „nimicirea". în Filipeni 3,19.20, „nimicirea" stă în contrast cu „cetăţenia cerească". Omul fărădelegii este fiul pierzării (2 Tesaloniceni 2,3). Remarcabilă este următoarea expresie:
Cei ce vor **să se îmbogăţească, dimpotrivă, cad în ispită, în laţ şi în multe pofte nesăbuite şi vătămătoare, care cufundă pe oameni în prăpăd şi pierzare.**[12]
Apoleia este amintită şi în 2 Petru 2,1.3; 3,7.16 şi înseamnă „dezastru", „nimicire", „pieire". în Apocalipsa 17,8.11 apare din nou *apoleia* şi este tradusă cu „condamnare".
O altă expresie grecească are de-a face cu aceeaşi idee: *olethros aionos.* în 2 Tesaloniceni 1,9, aceste cuvinte se traduc cu „nimicire veşnică". Aceste versete coincid exact cu cele spuse de Isus, că numai cei „care cred în El" vor avea viaţă (Ioan 3,15.16.36). Şi aici trebuie să subliniem din nou faptul că nu avem viaţă în noi înşine, ci numai în şi prin Hristos. Fără Hristos nu există viaţă. Cine nu este împăcat cu Dumnezeu, prin jertfa lui Isus Hristos, nu are speranţa vieţii veşnice, ci se poate aştepta doar la judecată (Ioan 5,29).
Cuvântul care vorbeşte despre locul viitor de pedeapsă a celor nelegiuiţi şi care poate fi tradus cu „iad" este în limba greacă *gheena.* El apare în Noul Testament de 12 ori, şi anume în: Matei 5,22.29.30; 10,28; 18,9; 23,25.33; Marcu 9,43.45.47; Luca 12,5 şi Iacov 3,6. Cuvântul *gheena* are o istorie

interesantă, ale cărei rădăcini ajung în timpurile îndepărtate ale Vechiul Testament. în acele timpuri, valea mică din marginea de sud a cetăţii Ierusalim aparţinea fiilor lui Hinom. împăratul nelegiuit Ahaz a introdus în această vale o idolatrie îngrozitoare. Se spune despre Ahaz:

Ahaz avea douăzeci de ani când a ajuns împărat şi a domnit şaisprezece ani la Ierusalim. El n-a făcut ce este bine înaintea Domnului, cum făcuse tatăl său David. A umblat în căile împăraţilor lui Israel şi a făcut chiar chipuri turnate pentru

[12]1 Timotei 6,9

Baali, a ars tămâie în valea fiilor lui Hinom şi a trecut pe fiii săi prin foc, după urâciunile neamurilor pe care le izgonise Domnul dinaintea copiilor lui Israel.[13]

Foarte rău a procedat şi împăratul Mânase (2 Cronici 33,6). Ulterior, împăratul Iosia, care se ţinea de Dumnezeu, a luptat împotriva acestor idolatri. El a dărâmat altarele ridicate în jurul Ierusalimului zeilor păgâni (2 împăraţi 23,5.10). Apoi, în valea Hinom, secole de-a rândul, a fost ars gunoiul Ierusalimului. Chiar şi cadavre de criminali au fost predate acolo focului. Fumul care putea fi văzut din Ierusalim urca zi şi noapte spre cer. Şi această vale „Ghe-Hinom" (Valea Hinom) a ajuns, în cele din urmă, locul unde cei nelegiuiţi îşi primeau pedeapsa în foc şi a dat naştere numelui *gheena* (vezi Zeller, *Dicţionar biblic,* pag. 347).

Valea Hinom, din afara Ierusalimului, a devenit simbolul locului de pedeapsă din viitor. Aceasta ne spune că Biblia înţelege prin el focul pe care Dumnezeu îl va aprinde pe acest pământ, după terminarea mileniului, pentru a-i nimici pe cei nelegiuiţi, pe care îi va învia pentru executarea sentinţei.

Cei răi, care în cuvintele Apocalipsei înseamnă „ceilalţi morţi", vor învia la o mie de ani după revenirea lui Hristos, pentru a-şi primi pedeapsa.

Ceilalţi morţi n-au înviat până nu s-au sfârşit cei o mie de
• 14
ani...[14]
... ci doar o aşteptare înfricoşată a judecăţii şi văpaia unui foc, care va mistui pe cei răzvrătiţi.[15]
Şi Moartea şi Locuinţa morţilor au fost aruncate în iazul de foc. Iazul de foc este moartea a doua.[16]
Dar cât despre fricoşi, necredincioşi, scârboşi, ucigaşi, curvari, vrăjitori, închinători la idoli şi toţi mincinoşii, partea lor este în iazul care arde cu foc şi cu pucioasă, adică moartea a doua.[17]
[13] 2 Cronici 28,1-3 [14] Apocalipsa 20,5 ,[5] Evrei 10,27
[16] Apocalipsa 20,14 " Apocalipsa 21,8
37
Următorul verset arată încă o dată clar că, în cele din urmă, cei nelegiuiţi vor fi înghiţiţi de foc.
... **Dar din cer s-a pogorât un foc care i-a mistuit.**[18]
Această judecată de foc este ceea ce Biblia înţelege prin *gheena* (iad). în multe religii, există cele mai diverse închipuiri despre iad; ele au tot atât de puţin de-a face cu adevărul biblic ca şi acele învăţături care spun că nu există iad.
Moartea a doua, din care nu mai există înviere, nu-i va atinge pe cei mântuiţi.
... **Cel ce va birui nicidecum nu va fi vătămat de a doua moarte.**[19]
Fericiţi şi sfinţi sunt cei ce au parte de întâia înviere! Asupra lor, a doua moarte n-are nici o putere...[20]
O problemă vrem să mai atingem scurt în această ordine de idei, şi anume dacă iadul va arde toată veşnicia. Pentru răspuns, este bine să fie studiate noţiunile „veşnic", „veşnicie", „nestins" etc. din ebraică şi greacă şi aplicarea lor în Biblie. Textul ebraic al Vechiului Testament foloseşte pentru „veşnic"

cuvântul *olam,* şi Noul Testament grecesc, expresia *aion,* ca adjectiv *aionos.* In toată Biblia, aceste cuvinte apar în total de 541 de ori. După diverse dicţionare ale Noului Testament, *aion* are o serie de înţelesuri. *Aion* şi *aionos* sunt folosite ca substantiv şi, respectiv, adjectiv pentru următoarele expresii de timp: timp îndelungat, înainte de timp, din timpuri străvechi (Fapte 15,18), niciodată, nicicând, încheiere (de ex.: a timpului lumii, a timpului de recoltă), timp de-o viaţă, generaţii, după felul acestui timp al lumii, secole viitoare, permanent, încontinuu. Urmează acum exemplificări, care ne arată cum este folosit în Biblie acest cuvânt:

Dacă robul va zice: „Eu iubesc pe stăpânul meu, pe nevastă-mea şi copiii mei, şi nu vreau să ies slobod", atunci stăpânul lui să-I ducă înaintea lui Dumnezeu, să-1 apropie de

[18]Apocalipsa20,9 [19]Apocalipsa2,ll [20] Apocalipsa 20,6

uşă sau de stâlpul uşii, şi stăpânul lui să-i găurească urechea cu o sulă, şi robul să rămână pentru totdeauna în slujba lui.[21]

Aici, „veşnic" sau „pentru totdeauna" înseamnă pur şi simplu „atât cât trăieşte".

După Exodul 29,9, Aaron şi fiii lui sunt chemaţi să slujească în calitate de preoţi printr-o lege veşnică. Dar serviciul jertfelor s-a încheiat după Hristos.

Explicaţii referitoare la cuvântul „veşnic" ne dă şi cartea Deuteronom:

Amonitul şi Moabitul să nu intre în adunarea Domnului, nici chiar al zecelea neam, pe vecie.[22]

Chiar şi al zecelea neam să nu vină „veşnic" în adunarea Domnului. Traducerea revizuită a lui Luther redă sensul foarte potrivit: „... chiar şi urmaşii lui până la al zecelea neam..."

Mama lui Samuel a fost hotărâtă să-şi încredinţeze fiul slujbei Domnului. Ea şi-a exprimat intenţia în cuvintele:
... **Când voi înţărca copilul, îl voi duce, ca să fie pus înaintea Domnului şi să rămână acolo pentru totdeauna.**[23]
în traducerea lui Luther din 1912, scrie „şi să rămână aceasta veşnic", în versetul 28, se arată foarte clar la ce se referă acest „întotdeauna" sau „veşnic": „De aceea îl voi da înapoi Domnului pentru toată viaţa, fiindcă a fost cerut lui Dumnezeu în rugăciune".
Când a fost înghiţit de peştele cel mare, Iona s-a rugat în pântecele acestuia:
M-am pogorât până la temeliile munţilor, zăvoarele pământului mă încuiau pe vecie...[24]

[21] Exodul 21,5.6 [22] Deuteronom 23,3 [23] 1 Samuel 1,22
[24] Iona 2,6

Chiar din a doua parte a versetului 7, Iona dă de înţeles că „veşnic" nu înseamnă „pentru totdeauna", când zice: „Dar Tu, Doamne, mi-ai scăpat viaţa din nenorocire!"
In cartea *Biblisch-Theologisches Handworterbuch,* de Osterloh şi Engelland, citim:
Cuvântul cel mai des întrebuinţat pentru grecescul *aion,* ceea ce în textul original al Noului Testament este cel mai frecvent folosit pentru a exprima „veşnicia", înseamnă în greaca precreştină orice altceva decât pur şi simplu veşnicia. Pentru „nemărginire", greaca are alţi termeni..., care în Noul Testament sunt folosiţi doar secundar sau deloc. Ceea ce este veşnic nu trebuie să dureze nelimitat - nici măcar atât cât durează lumea.[25]
„Din veşnicii în veşnicii" (Apocalipsa 14,11; 20,10) înseamnă un timp îndelungat. Biblia spune că va veni un moment, în care Hristos va zdrobi capul diavolului (Genesa 3,15).

Ispititorul şi cei ispitiţi vor avea parte de aceeaşi soartă, vor fi nimiciţi, distruşi, terminaţi pentru vecie. Odată, vor fi aşa de parcă n-au existat niciodată.
In Apocalipsa 20,14, „iazul de foc" se referă fără îndoială la „moartea a doua". Cu aceasta se confirmă versetul 9, care spune că focul îi va nimici pe cei nelegiuiţi.
în acest context, vrem să cugetăm puţin asupra textului din Marcu 9. Versetele 44.46.48 sunt citate, din cartea Isaia 66,24 şi spun că „viermele nu va muri" şi „focul nu se va stinge", adică atâta timp cât au din ce se hrăni. Aşa a fost şi în valea Hinom: După ce oraşul Ierusalim a fost distrus, nu au mai fost duse reziduuri şi gunoaie în valea Hinom şi focul *aionic* sau „continuu" s-a stins. Aşa trebuie înţelese textele care cuprind cuvântul *gheena.*
Oraşele Sodoma şi Gomora sunt un alt exemplu pentru pedepsirea cu focul „veşnic" (Iuda 7). Cu toate acestea, în 2 Petru 2,6 scrie că Dumnezeu a prefăcut aceste oraşe în „cenuşă". Deci, nu mai ard.
[25] Vandenhoeck, Gottingen, 1959, pag. 131.132

După moartea lui Iosia, Iuda a căzut în idolatrie. Profetul Ieremia avertiza poporul despre judecăţile lui Dumnezeu şi despre un foc ce urma să mistuie casele Ierusalimului şi care nu putea fi stins (Ieremia 17,27). Nimeni nu crede că acest foc de nestins, care a nimicit oraşul, ar mai arde şi astăzi.
După Matei 5,29.30, „întregul trup", deci păcătosul, în întregime, care nu s-a întors la Dumnezeu, şi nu numai sufletul lui nemuritor, va fi aruncat în gheenă.
După Matei 10,28, atât trupul, cât şi sufletul mor.
Din cuvintele lui Isus şi declaraţiile profeţilor biblici, reiese clar că cei nelegiuiţi nu vor suferi fără sfârşit, ci vor muri. Aşa cum neghina este smulsă şi arsă, aşa se întâmplă şi cu cei nepocăiţi (Matei 13,40-42.49.50).

Acest fapt devine clar şi dintr-o declaraţie a lui Ioan Botezătorul: „Dar neghina o va arde cu un foc nestins" (Matei 3,12). Nimeni nu se poate opune puterii acestui foc; abia când şi-a făcut toată lucrarea se stinge. în focul iadului, fiecare îşi primeşte pedeapsa dreaptă. Atunci vor arde cei răi. Ei vor suferi a doua moarte, definitivă, din care nu mai există înviere. Ultimul capitol a Vechiului Testament relatează că, la sfârşit, cei nelegiuiţi vor fi nimiciţi complet şi stinşi pentru totdeauna:
Căci iată, vine ziua, care va arde ca un cuptor! Toţi cei trufaşi şi toţi cei răi vor fi ca miriştea: ziua care vine îi va arde, zice Domnul oştirilor, şi nu le va lăsa nici rădăcină. nici ramură... şi veţi călca în picioare pe cei răi, căci ei vor fi ca cenuşa sub talpa picioarelor voastre. în ziua pe care o pregătesc Eu, zice Domnul oştirilor.[26]
Va veni momentul când nu vor mai exista suferinţă, ţipăt şi durere. Toate urmele păcatului vor fi nimicite şi şterse. întregul univers va fi curăţit de rebeliunea diavolului.

[26] Maleahi 4,1.3

Căci, iată, Eu fac ceruri noi şi un pământ nou; aşa că nimeni nu-şi va mai aduce aminte de lucrurile trecute şi nimănui nu-i vor mai veni în minte (traducerea germană:... **nimeni nu le va mai pune la inimă).[27]**
Un iad care ar arde „veşnic" nu ne-ar aminti permanent de „lumea trecută"?
Ceea ce a fost distrus prin primul Adam este refăcut prin al doilea Adam, Isus Hristos. Ceea ce s-a pierdut prin păcat este redat de către Dumnezeu acelora care L-au primit pe Isus ca Domn în viaţa lor.
Primele două capitole ale Bibliei descriu minunata creaţiune a lui Dumnezeu, înainte de apariţia păcatului. Ultimele două capitole ale Bibliei descriu cum va fi când toate urmele păcatului vor fi şterse şi totul va fi refăcut după planul iniţial

al lui Dumnezeu.

... Şi moartea nu va mai fi. Nu va mai fi nici tânguire, nici ţipăt, nici durere, pentru că lucrurile dintâi au trecut. Cel ce şedea pe scaunul de domnie a zis: „Iată, Eu fac toate lucrurile noi". Şi a adăugat: „Scrie, fiindcă aceste cuvinte sunt vrednice de crezut şi adevărate".[28]

Astăzi, în marea Lui iubire, Dumnezeu adresează încă tuturor oamenilor invitaţia Sa călduroasă:

Şi Duhul şi Mireasa zic: „Vino!" Şi cine aude să zică: „Vino!" Şi celui ce îi este sete să vină; cine vrea, să ia apa vieţii fără plată![29]

[27] Isaia 65,17 [28]Apocalipsa 21,1.4.5 [29]Apocalipsa 22,17

7. Reprezentare grafică

Prima parte a acestei lucrări reprezentată grafic

A. Există multe texte biblice evidente şi clare despre tema „moarte şi înviere, cer şi iad".

B. Există unele texte care sunt înţelese printr-o traducere corectă a expresiilor: *seol, hades, ructh, psyche, aion* etc.

Un principiu important spune: Textele mai greu de înţeles trebuie privite în lumina celor bine înţelese şi clare. Este greşit să se interpreteze texte grele în aşa fel, încât să se contrazică cu cele clare şi evidente.

A doua parte a acestei lucrări reprezentată grafic

C. Există în Biblie unele pasaje greu de înţeles, care necesită un studiu temeinic, pentru a afla adevărul.

D. Nu există texte biblice care să spună contrariul punctului A. Dacă ar exista asemenea texte, Biblia s-ar contrazice singură!

O

Unii creştini interpretează textele de la punctul C în mod

greşit, astfel încât ocolesc punctul D. Folosindu-se de cultul morţilor din păgânism, de spiritism şi de experienţele din imediata apropiere a morţii ale celor care, de fapt, n-au murit, încearcă să aducă argumente contrare declaraţiilor clare ale Bibliei.

Partea a Ii-a

Argumente contrare învăţăturii biblice despre moarte şi ceea ce-i urmează

1. Cultul morţilor - Spiritism - Experienţe din imediata apropiere a morţii

Multor oameni le vine greu să accepte ceea ce Dumnezeu a descoperit în Vechiul şi în Noul Testament despre moarte şi înviere. Declaraţiile biblice, de fapt lipsite de dubiu, sunt puse faţă în faţă cu diverse argumente, astfel încât chiar şi credincioşii sinceri devin nesiguri.

Pentru mulţi, nenumăratele culte păgâne ale morţilor sunt o dovadă puternică a vieţii care se continuă imediat după moarte, deşi la popoarele păgâne aproape că nu există nici măcar două care să aibă aceeaşi părere în privinţa vieţii de apoi.

Se citeşte despre ritualurile de descântare; despre căpeteniile de trib din vestul Africii, ale căror femei şi sclavi au fost omorâţi la moartea căpeteniei, fiindcă avea nevoie de aceştia în lumea morţilor; despre obiceiuri indiene, despre egipteni, care au fost primii care au vorbit despre nemurirea sufletului; despre babilonieni, care aprovizionau pe morţii lor cu alimente; despre practicile funebre persane, despre greci, care au lăsat urme atât de adânci ca nici un alt popor în lumea spiritelor; despre Socrate", care, ferm convins de nemurire, a băut cu bucurie paharul cu otravă, provocându-şi singur moartea; despre culte ale băştinaşilor din Africa Centrală; despre cultul budiştilor japonezi etc.

In aceste obiceiuri, parţial păgâne, mulţi cred că găsesc o dovadă că omul ar avea un suflet nemuritor.
45
Pentru alţii, apariţia morţilor în spiritism sau experienţele din imediata apropiere a morţii ale oamenilor care n-au murit sunt acele dovezi care le întăresc credinţa într-o viaţă care se continuă imediat după moarte.
Pentru toate aceste învăţături, este valabil ceea ce Dumnezeu spunea, avertizând:
După ce vei intra în ţara pe care ţi-o dă Domnul, Dumnezeul tău, să nu te înveţi să faci după urâciunile neamurilor acelora. Să nu fie Ia tine nimeni care să-şi treacă pe fiul sau pe fiica lui prin foc, nimeni care să aibă meşteşugul de ghicitor, de cititor în stele, de vestitor al viitorului, de vrăjitor, de descântător, nimeni care să întrebe pe cei ce cheamă duhurile sau dau cu ghiocul, nimeni care să întrebe pe morţi. Căci oricine face aceste lucruri este o urâciune înaintea Domnului; şi din pricina acestor lucruri va izgoni Domnul, Dumnezeul tău, pe aceste neamuri dinaintea ta.[1]
'Deuteronom 18,9-12 46
2. Biblia folosită ca suport pentru învăţături greşite
Pentru a susţine că Biblia ar învăţa despre o viaţă care se continuă imediat după moarte, se aduc o serie de texte biblice. însă aceste pasaje nu se contrazic deloc cu acele texte multe care spun că omul, în moarte, este inconştient şi că doar prin înviere este posibilă o viaţă după moarte.
După cum vom vedea, unele pasaje într-adevăr nu sunt uşor de înţeles. Problema devine şi mai grea pentru cititor şi prin faptul că unii traducători ai Bibliei au adăugat textelor titluri sau comentarii nepotrivite. Comentariile pot fi de mare folos, dar numai atâta timp cât nu vin în contradicţie cu ceea ce au vrut să exprime scriitorii Bibliei.

Ne străduim să dăm o explicaţie cât se poate de scurtă pentru acele versete din Biblie care, deseori, sunt folosite greşit. începem cu un pasaj binecunoscut din Vechiul Testament.

1 Samuel 28: Saul în Endor, la femeia care chema morţii

Nerespectând porunca clară a lui Dumnezeu (Deuteronom 18,9-13), Saul a vizitat-o pe femeia din Endor care chema morţii. El a procedat aşa, pentru că Dumnezeu nu îi mai răspundea nici prin profeţi, datorită decăderii sale.

Această ghicitoare îşi câştiga existenţa chemând „morţii" şi întrebân-du-i. Dumnezeu poruncise clar că astfel de încercări sunt nepermise, fiindcă, de fapt, nu apar şi nu răspund morţii, ci demonii, îngerii satanici. Aceştia vin sub înfăţişarea celor morţi şi exercită o influenţă teribilă asupra celor care cred că morţii sunt cei care apar cu adevărat.

Această întâmplare a lui Saul în Endor, la femeia care chema morţi, ridică unele întrebări. Raportul biblic spune: „Dumnezeu nu i-a răspuns (lui Saul) nici prin vise, nici prin Urim, nici prin prooroci" (1 Samuel 28,6).

Dacă Dumnezeu nu i-a mai răspuns, cine a fost atunci cel care i-a răspuns lui Saul prin intermediul ghicitoarei? Dacă nu i-a mai răspuns nici un profet, a putut să fie profetul Samuel, care era mort? Oare ghicitoarea avea această putere de a aduce răspunsul de la un om al lui Dumnezeu care murise, deşi Dumnezeu nu mai vroia să-i răspundă? Dacă, într-adevăr, Samuel s-ar fi întors între cei vii, s-ar fi pus el în slujba unei femei care în mod nepermis chema morţii - chiar acel Samuel care privea orice fel de neascultare ca o formă de vrăjitorie, vrăjmaşă lui Dumnezeu (1 Samuel 15,23)?

Insă, dacă răspunsul pe care 1-a primit Saul nu venea nici de la Dumnezeu, nici de la un profet, atunci venea fie de la ghicitoarea însăşi, fie de la puterile satanice.

Pe baza raportului biblic, putem recunoaşte că, în acest caz,

femeia a fost doar un mediu; vorbitorul însă a fost un duh rău sau poate chiar diavolul însuşi. Ca pe vremuri, şi astăzi Satana depune toate eforturile ca să-i ducă pe oameni în rătăcire.
Dacă apare ca în Endor, şi în zilele noastre are mare succes la oameni. „Acestea sunt duhuri de draci, care fac semne nemai-pomenite şi care se duc la împăraţii pământului întreg, ca să-i strângă pentru războiul zilei celei mari a Dumnezeului Celui Atotputernic" (Apocalipsa 16,14). „Arătarea lui se va face prin puterea Satanei, cu tot felul de minuni, de semne şi puteri mincinoase şi cu toate amăgirile nelegiuirii pentru cei ce sunt pe calea pierzării, pentru că n-au primit dragostea adevărului ca să fie mântuiţi" (2 Tesaloniceni 2,9.10). „îmbrăcaţi-vă cu toată armătura lui Dumnezeu, ca să puteţi ţine piept împotriva uneltirilor diavolului. Căci noi n-avem de luptat împotriva cărnii şi sângelui, ci împotriva căpeteniilor, împotriva domniilor, împotriva stăpânitorilor întunericului acestui veac, împotriva duhurilor răutăţii care sunt în locurile cereşti"(Efeseni 6,11.12).
Milioane de convorbiri sunt purtate şi astăzi în întreaga lume, aşa cum a avut loc în casa femeii din Endor care chema morţii. Dar toate se aseamănă într-un punct: vorbitorii de „dincolo" sunt mereu aceiaşi: Satana şi îngerii lui.

1 Corinteni 15,29: Botez pentru cei morţi?

Intr-o discuţie despre nemurirea sufletului, doi bărbaţi îşi apărau teoria cu îndărătnicie. Până la urmă, au recunoscut că învăţătura lor venea în

contradicţie cu multe texte biblice. Atunci, au făcut aşa cum fac mulţi când susţin învăţături nebiblice. In loc să-şi lase corectate ideile de către Biblie, au preferat să rămână la părerea lor, remarcând: „Şi aşa în Biblie se găsesc multe contradicţii. De aceea nu te poţi baza pe ea". Rugaţi fiind să numească o astfel de contradicţie, au venit imediat cu un text

din Epistola către Corinteni: „Altfel ce ar face cei ce se botează pentru cei morţi? Dacă nu învie morţii nicidecum, de ce se mai botează ei pentru cei morţi?" (1 Corinteni 15,29)
La o primă şi superficială citire a textului, s-ar putea naşte uşor impresia că, în Corint, ar fi fost botezaţi oameni vii în locul celor ce erau de mult morţi. Un astfel de botez în locul altuia, efectuat chiar de apostoli, ar fi fost însă o contrazicere enormă a propriei lor propovăduiri.
Nici până astăzi nu este clarificat dacă exista un astfel de obicei pe timpul când a fost scrisă prima Epistolă către Corinteni. Mai târziu, cam pe la mijlocul secolului II, părintele bisericesc Tertullian aminteşte, în scrierile lui, de o astfel de ceremonie la marcioniţi. Nu este clar însă dacă s-au bazat pentru aceasta pe 1 Corinteni 15,29. Mai degrabă se poate presupune că la mijloc a stat o gândire păgână, care a condus la această practică, ce este contrară Cuvântului Bibliei.
Conform Bibliei, este clar că alegerea între bine şi rău trebuie făcută în această viaţă pământească. Nici în timpul vieţii şi cu atât mai puţin după moarte, un om nu poate să dea altuia nici dreptatea, nici vinovăţia sa (Psalm 49,8.9; Ezechiel 14,14.16).
Ce facem atunci cu 1 Corinteni 15,29? Să analizăm puţin textul în contextul lui. în versetele 12-19 şi 19-32, apostolul Pavel ne spune cum ar fi dacă n-ar exista înviere.
Dacă n-ar exista înviere:
• nici Hristos n-ar fi înviat
• predicarea apostolică ar fi zadarnică
• credinţa corintenilor ar fi zadarnică
• apostolii ar fi martori mincinoşi
49
versetul 13 versetul 14 versetul 14 versetul 15
• nici Hristos n-ar fi înviat
versetul 16
• credinţa corintenilor ar fi fără valoare

versetul 17
• corintenii ar mai fi în păcatele lor
versetul 17
• cei care au murit în Hristos ar fi pierduţi
versetul 18
• creştinii ar fi cei mai nenorociţi oameni
versetul 19
• botezul ar fi numai pentru cei morţi
versetul 29
• de ce ar trebui să se îndure pericolul pierderii vieţii?
versetul 30
• de ce ar merita să se lupte ca şi cu „animale sălbatice"?
versetul 32

Concluzia este evidentă: „ Dacă nu învie morţii, atunci 'să mâncăm şi să bem, căci mâine vom muri'" (versetul 32).

în mod îndreptăţit, apostolul Pavel şi-a pus întrebarea: Ce fac oare aceia care se lasă botezaţi, dacă nu există înviere? Fără înviere, botezul ar fi într-adevăr numai pentru cei morţi. Ce rost ar avea să te laşi botezat, ca să fii după aceea mort pentru totdeauna?

Unii teologi au o altă soluţie decât cea amintită pentru explicarea textului. Ei cred că Pavel s-ar fi putut referi, folosind termenul „botez", la „botezul suferinţei" apostolilor şi al acelora care propovăduiau Evanghelia. Conform textelor din Matei 20,22 şi Luca 12,50, este într-adevăr posibilă o explicaţie de felul acesta. în timp ce propovăduiau Evanghelia celor pe care Isus îi numea „morţi" spirituali (Matei 8,22), unii apostoli s-au supus la tot felul de suferinţe, deci „botezului de suferinţe".

O interpretare modernă, liberă, a textului ar putea suna astfel: „Dacă nu există înviere din moarte, ce fac vestitorii Evangheliei care, în misiunea pentru semenii lor, oricum sortiţi morţii, sunt confruntaţi permanent cu moartea şi o

întâmpină curajoşi?"
Următorul pasaj, redat după traducerea revizuită Elberfelder, se poate citi, fără probleme, în sensul de mai sus. Explicaţiile din paranteză sunt adăugate de autor. „Ce ar face atunci aceia (propovăduitorii Evangheliei) care se lasă botezaţi (adică se supun suferinţei şi pericolelor, botezului suferinţei) pentru morţi (oameni care sunt morţi spiritual)? Dacă morţii nu vor învia, de ce se lasă (propovăduitorii) botezaţi (prin suferinţă) pentru
50
ei (cei morţi spiritual)? De ce şi noi suntem la orice oră în pericol?" (1 Corinteni 15,29.30)
Atunci, pe timpul bisericii apostolice, mărturisirea credinţei era legată de riscul martirajului. Cine şi-ar pune viaţa în joc, dacă nu ar exista înviere din moarte? Orice efort pentru vestirea Evangheliei ar fi energie risipită.

1 Petru 3,18-20: Isus predica „duhurilor din închisoare"

întâi de toate, trebuie să plecăm de la faptul că, pe parcursul întregii istorii a acestei lumi, Hristos a luptat pentru salvarea oamenilor. Prin Duhul, încă de pe timpul lui Noe, a lucrat pentru oamenii „prinşi" în păcat, dar numai opt persoane s-au lăsat salvate.
în 1 Petru 1,10.11, apostolul vorbeşte foarte clar despre acţiunea Duhului lui Hristos prin profeţii din timpul Vechiului Testament (vezi şi Evrei 4,2). Deci Isus Şi-a condus poporul pe timpul lui Noe, pe timpul lui Moise (1 Corinteni 10,4), cât şi pe tot parcursul istoriei Vechiului Testament.
„Spiritele din închisoare" pe timpul lui Noe au fost deci tot oameni, ca şi cele opt persoane (suflete) salvate. în nici un caz, nu este vorba de spirite, în sensul unor înfăţişări fără trup. Chiar şi astăzi vorbim despre „spirite mari", despre „spirite neliniştite" sau despre „spirite chinuitoare" şi ne referim la oameni de felul acela, şi nicidecum la „suflete" care au părăsit

trupul. Oamenilor care au trăit înaintea potopului, li s-a predicat. Dar duhul lor n-a vrut să se lase călăuzit spre bine de Duhul lui Dumnezeu. Au fost „prizonieri spirituali", de aceea sunt numiţi „duhurile din închisoare". Aici este vorba de închisoarea păcatului şi a necredinţei. Aşa cum Hristos, când a fost pe pământ, a propovăduit „robilor de război slobozirea", tot aşa a încercat prin predica lui Noe să-i scape pe oamenii dinaintea potopului din închisoarea păcatului (compară Isaia 61,1.2 cu Luca 4,18.19).
Versetele din 1 Petru 3,18-20 nu spun nimic despre starea morţilor între moarte şi înviere. Deci nu s-ar mai putea deduce speranţa unei noi ocazii pentru pocăinţă după moarte.
51
Celor morţi, care au trăiau pe timpul lui Noe, le-a fost vestită Evanghelia (1 Petru 4,6). Ceasul în care toţi cei nelegiuiţi vor învia împreună pentru judecată stă încă în faţă. Pe baza deciziei pe care oamenii au luat-o în urma predicării lui Noe, şi ei vor fi judecaţi într-o zi.
Noe n-a predicat din proprie iniţiativă, ci a spus ceea ce Duhul îi spunea. A fost acelaşi Duh prin care Dumnezeu Tatăl, secole mai târziu, L-a înviat pe Hristos din morţi. Acest Duh nu este numit doar Duhul lui Dumnezeu, ci şi Duhul lui Hristos şi Duhul Sfânt.
Atât în Genesa 6 şi 7, cât şi în 1 Petru 3,18-20, se face trista constatare că numai opt oameni au ascultat de vocea Duhului Sfânt în timpul potopului.
Ioan 11,25.26: „... acela, chiar dacă ar fi murit, va trăi."
Isus nu a spus: Cine crede în Mine trăieşte mai departe când moare, ci „cine crede în Mine va trăi, chiar dacă va muri" (Ioan 11,25 după traducerea lui Luther).
S-o spunem cu alte cuvinte: „Cine crede în Mine, chiar dacă va muri, va fi înviat la viaţa de apoi".
Apoi Isus a continuat, zicând: „Şi oricine trăieşte şi crede în

Mine nu va muri niciodată" (Ioan 11,26).
In textul original, textul sună astfel: „Acela nu va muri în nici un caz pentru *Aeon". Aeon* este un termen grecesc cu multe înţelesuri. El înseamnă „timp îndelungat" sau „veşnicie", privind atât trecutul, cât şi viitorul. Dar poate descrie şi timpul prezent al lumii sau spaţiul lumii.
In punctul acesta, trebuie să înţelegem declaraţia lui Isus din versetul 26 în legătură cu versetul 25 ca unitate de timp. Cine crede în Hristos, acela va lua parte la înviere, chiar dacă pe pământul acesta va trebui să moară. Dar, de îndată ce va obţine viaţa veşnică, nu va mai trebui să moară niciodată. Această viaţă veşnică stă în contrast total cu acea viaţă pe care cei nelegiuiţi o vor primi la învierea lor. Ei vor învia, dar apoi vor muri a doua oară (vezi Apocalipsa 2,11; 20,6). Acelaşi gând se află şi la

52

baza următoarei declaraţii a lui Isus: „Adevărat, adevărat vă spun: Cine păzeşte Cuvântul Meu, nu va vedea moartea în veci" (Ioan 8,51).
Cine crede ce a spus Marta ştie că moartea nu este ultimul stadiu, ci există o înviere viitoare: „Marta i-a spus:' Ştiu că va învia - la înviere, în ziua de apoi'" (Ioan 11,24).

Filipeni 1,20-25: „... aş dori să mă mut şi să fiu împreună cu Hristos..."

în Epistola către Filipeni, apostolul Pavel prezintă din nou tema revenirea Domnului Hristos, când vor avea loc învierea şi transformarea celor credincioşi (Filipeni 1,6.10; 3,10.11.14.20.21).
Din cauza Evangheliei, apostolul era în închisoare şi privea înainte, spre condamnarea sa. Cine se miră, dacă Pavel se întreabă: Ce-ar fi mai bine pentru el şi Evanghelie: viaţa sau moartea? Cine ştie cum arăta atunci o închisoare romană şi ce greutăţi avea de suportat apostolul, acela înţelege că apostolul,

deja bătrân, ar fi preferat să moară. Cu toate acestea, Pavel nu îşi pune speranţa în moarte, ci în învierea din morţi. Noi ştim că Pavel aştepta această înviere la revenirea lui Hristos (1 Tesaloniceni 4,13-18).
Dacă un om a fost mort timp de 14 zile şi altul, timp de 1000 de ani, pentru amândoi timpul între moarte şi înviere este la fel de lung, pentru că cine moare nu ştie nimic. Primul eveniment după moarte este învierea. Martin Luther a exprimat aceasta în cuvintele: „De îndată ce ni se închid ochii şi suntem îngropaţi în pământ, vom fi din nou treziţi. Căci o mie de ani vor fi pentru noi ca şi cum am fi dormit în mormânt doar o jumătate de oră. Când dormim noaptea, nu auzim pendula şi nu ştim ceasul şi ora cât am dormit. Dacă aşa ni se întâmplă în somn, cu atât mai mult ni se va întâmpla la moarte; o mie de ani vor trece ca somnul unei nopţi." (Martin Luther: citat de Th.Traub: „Despre lucrurile din urmă", pag. 65; Editura Quell a Asociaţiei evanghelice, Stuttgart, 1928).
Ce ar fi trebuit să aleagă apostolul Pavel, dacă ar fi avut de ales? Viaţa sau moartea (versetul 22)? Gândind aşa, ne dăm seama cât de

grea ar fi o astfel de decizie. El explică cititorilor scrisorii sale: „Nu ştiu ce să aleg". Nu ştie pentru ce posibilitate s-ar hotărî, dacă ar depinde de el. De aceea izvorăşte din el dorinţa cea mai mare: „aş dori să mă mut şi să fiu împreună cu Hristos, căci ar fi cu mult mai bine". Dar apostolul nu se gândeşte numai la el, ci mai ales la binele bisericii. El ştie că aceasta mai are nevoie de ajutorul lui. Astfel, în discuţia cu el însuşi, pune deoparte propriile lui interese şi ajunge la concluzia că e mai bine să mai trăiască decât să moară. Dar, dacă va trebui să moară, atunci ştie că va fi înviat la revenirea lui Isus, cu un nou trup, pentru a obţine „cununa neprihănirii" (2 Timotei 4,7.8) împreună cu mulţi alţi credincioşi. Dar, în tot acest

raţionament, apostolul e mereu conştient că el însuşi nu poate hotărî şi că viaţa şi moartea stau în mâinile lui Dumnezeu.

Luca 20,27-40: Dumnezeu nu este un Dumnezeu al celor morţi.

Pentru Dumnezeu, învierea morţilor constituie tot atât de puţin o problemă ca pentru noi trezirea unui om care doarme. în acest context, este remarcabil răspunsul lui Isus dat saducheilor, care sperau să-1 aducă într-o situaţie încurcată cu întrebarea despre înviere. După Matei 22,23-33, Marcu 12,18-27 şi Luca 20,27-40, saducheii nu credeau în înviere, înainte ca să intre în detalii, Hristos le-a spus saducheilor în ce consta problema lor: „Vă rătăciţi pentru că nu cunoaşteţi nici Scriptura, nici puterea lui Dumnezeu" (Matei 22,29). In primul rând, le lipsea credinţa în puterea lui Dumnezeu de a învia morţii. Isus corectă concepţia lor greşită în cuvintele: „Căci la înviere nu se vor căsători, ci vor fi ca îngerii din cer" (Matei 22,30). După înviere, „nu vor mai putea muri..., căci sunt copii ai învierii" (Luca 20,36). Aici este vorba de învierea celor care vor primi nemurirea şi viaţa veşnică.

Şi în acest context, Isus nu vorbeşte despre o stare de conştientă între moarte şi înviere; pentru El există numai moartea şi apoi învierea. După răspunsul la întrebarea saducheilor, Isus a continuat să le arate că şi Moise, pe care ei îl onorau foarte mult, a crezut în înviere. Luca introduce această explicaţie prin cuvintele: „Dar că morţii învie a arătat însuşi Moise, în locul unde este vorba despre 'rug'..." (Luca 20,37). Tot ce urmează se referă, după spusele lui Isus, la înviere, şi nu la o viaţă care se continuă

imediat după moarte. Expresiile: Eu sunt „Dumnezeul lui Avraam, Dumnezeul lui Isaac şi Dumnezeul lui Iacov" şi „Dumnezeu însă nu este un Dumnezeu al celor morţi, ci al celor vii..." (Luca 20,38) sunt valabile conform explicaţiei lui

Isus despre înviere. La aceasta, nici fraza adăugată de Luca evanghelistul, „căci pentru El toţi sunt vii", nu schimbă nimic. Luca vrea doar să sublinieze ceea ce le-a spus Isus saducheilor despre „puterea lui Dumnezeu" (Matei 22,29).
Dacă Avraam, Isaac şi Iacov ar fi trăit cu adevărat în timpul lui Isus, atunci ar fi fost datorită intervenţiei puterii divine în actul unei învieri. Şi dacă vor trăi cândva din nou, atunci va fi datorită învierii, la revenirea lui Isus. „Căci Lui îi trăiesc toţi" nu este o declaraţie despre cei morţi, ci despre Dumnezeu. Dumnezeu poate vorbi despre lucruri pe care le-a prevăzut şi plănuit pentru viitor, în aşa fel încât parcă s-ar fi întâmplat deja. Dumnezeu poate chema lucruri la existenţă, lucruri care nu există încă, poate vorbi despre cele existente de parcă ar exista deja.
Luther a spus în predica ţinută la înmormântarea principelui elector Johannes din Sachsen: „Creştinii să nu fie numiţi oameni morţi,- ci oameni care dorm, iar moartea de acum încolo să nu mai fie numită moarte, ci somn, şi anume un somn atât de adânc, încât nici nu mai visezi în el". De asemenea, de la Luther provine următoarea declaraţie: „Pentru noi se numeşte şi este moarte când murim, dar pentru Dumnezeu este un somn atât de liniştit, cum n-ar putea fi mai liniştit". (Citate din Prălat Dr.Th.Traub)

2 Corinteni 5,1-10: Dezbrăcat - îmbrăcat

Apostolul Pavel, a cărui meserie este confecţionarea de corturi, compară trupul său cu o colibă sau un cort, care odată va fi dărâmat. Dar este conştient că această dărâmare nu constituie sfârşitul, ci că Dumnezeu, prin înviere, îi va da o casă care nu se va mai dărâma niciodată.
în acest context, apostolul Pavel abordează una dintre temele lui preferate. Pavel trăieşte în aşteptarea apropiatei reveniri a lui Isus. Ii este dor de El şi speră ca revenirea să aibă loc în curând. El ştie că acei credincioşi care, la revenirea lui Hristos,

vor fi în viaţă nu vor muri, ci vor fi schimbaţi, în viaţă fiind. Dacă Isus ar fi venit în timpul vieţii apostolului

Pavel, aceasta ar fi însemnat că „cortul" nu ar fi fost dărâmat (adică Pavel nu ar fi trebuit să moară), ci că ar fi fost îmbrăcat din nou, adică ar fi fost schimbat (1 Tesaloniceni 4,16-18; 1 Corinteni 15,52.53).

Pentru Pavel, a fost minunat gândul că odată nu va mai trebui să trăiască în „cortul vechi". înţelegem şi mai bine faptul că îi era atât de dor de revenirea lui Isus, dacă ne gândim ce a trebuit să îndure pentru credinţă: lipsuri, prigoană şi chinuri. Dacă cineva ar fi trebuit să străbată atâtea drumuri (în acele condiţii) şi să sufere atâtea nevoi, aceasta, vrând-nevrând, lasă urme. Pentru apostol, toate aceste greutăţi aveau două consecinţe: omul din afară slăbea în putere şi sănătate, iar cel lăuntric se întărea tot mai mult. Credinţa lui creştea prin experienţe la o încredere neclintită în puterea şi dragostea lui Dumnezeu (2 Corinteni 4,16).

Luca 16,19-31: Omul bogat şi săracul Lazăr

Capitolul 16 din Evanghelia după Luca a produs deja multe dureri de cap. Aceasta mai ales din cauză că nu s-a ţinut cont că este vorba de o pildă.

în relatarea vieţii omului bogat şi a săracului Lazăr, precum şi în alte pilde, Hristos S-a apropiat de lumea imaginaţiilor ascultătorilor săi. Despre crezurile din popor ale acelui timp, ne raportează scriitorul istoric Josephus Flavius, care a trăit în primul secol:

„în Hades se păstrează sufletele celor drepţi şi nedrepţi. Hadesul este un loc al acestei lumi care nu este stabilit mai îndeaproape, o regiune sub pământ, unde lumina acestei lumi nu pătrunde... La intrarea în această regiune stă un arhanghel cu o oaste de îngeri. Toţi sunt conduşi în adânc de îngerii care răspund de suflete, dar nu toţi merg pe acelaşi drum. Cei drepţi

sunt conduşi de cântări îngereşti spre regiunea luminii, unde cei drepţi locuiesc de la începutul lumii... Ei privesc feţele mereu zâmbitoare ale părinţilor şi drepţilor, în timp ce aşteaptă liniştea şi viaţa cea nouă, veşnică din cer, care va urma. Acest loc îl numim poala lui Avraam. Cei nedrepţi însă sunt târâţi de îngerii pedepsei la stânga, în jos. Ei nu merg de bunăvoie, ci, ca prizonierii, trebuie împinşi cu violenţă. îngerii care le-au fost repartizaţi îi ceartă şi îi ameninţă cu strâmbăturile lor îngrozitoare şi îi împing tot mai adânc în jos. Aceşti îngeri, care sunt puşi peste aceste suflete, îi trag până în apropierea iadului. Ajunşi acolo, aud încontinuu
56
zgomotul iadului şi-i simt aburii fierbinţi. Când se uită mai atent, zăresc un foc mare şi înfricoşător, care îi aşteaptă... La aceasta se mai adaugă faptul că vor vedea şi locul părinţilor şi al celor drepţi şi vor fi pedepsiţi prin aceea ca există o prăpastie adâncă; şi lată între ei, astfel încât nici unul drept, care aie milă <de ei, rm poate trece această prăpastie. Şi un nedrept, chiar dacă ar fi încă o dată pe atât de viteaz şi ar încerca, nu poate trece prăpastia." (Din „Scrierile lui Josephus", tradus de William Whiston [Peabody, Ma.: Hendrickson Publishers, 1987])
Isus Se folosea de o poveste nebiblică, dar răspândită în acel timp, pentru a explica ceva foarte important ascultătorilor Săi: nimeni nu va fi evaluat după averea lui, care este doar un dar împrumutat de la Dumnezeu, şi, asemenea celui bogat din această lume, va fi odată fără Dumnezeu, sărac şi amărât.
După ce Isus a povestit în Luca 16 parabola ispravnicului necredincios, scrie în versetul 14: „Fariseii, care erau iubitori de bani, ascultau şi ei toate lucrurile acestea şi îşi băteau joc de El". Şi versetul 15 spune mai departe: „... Dumnezeu va cunoaşte inimile; pentru că ce este înălţat între oameni, este o urâciune înaintea lui Dumnezeu".

Şi acum Isus le povesteşte pilda bogatului nemilostiv. Cine o citeşte cu atenţie observă că atât Lazăr, cât şi bogatul sunt oameni în carne şi oase. Ei se pot vedea reciproc. Sunt prezente, ca elemente, focul şi apa, iar suferinţele bogatului sunt de ordin fizic.

Deoarece în această relatare este vorba de o parabolă, nu este permis să se interpreteze cuvânt cu cuvânt fiecare element. Dacă cineva o face totuşi, calcă un important principiu de interpretare a parabolelor. Exemplele din parabole sunt, deseori, numai ilustraţii, fără o învăţătură proprie, când ne gândim de exemplu la vorbirea lui Iotam din Vechiul Testament, în care copacii discută unul cu altul (Judecători 9,7-15).

Săracul a murit. Nu se spune nimic despre înmormântarea lui. Când a murit bogatul însă, a fost „îngropat". Astăzi s-ar spune: o înmormântare cu public numeros, un munte uriaş de flori şi vorbe care merg la inimă.

La moartea celor doi s-a manifestat pentru ultima dată nedreptatea groaznică a lumii noastre. Dar acum Isus, în pilda Sa, răstoarnă ordinea firească a lucrurilor.

57

La revenirea lui Isus, mulţi asemenea lui Lazăr, care în viaţa lor au suferit multă nedreptate, vor fi înviaţi, adunaţi de îngeri şi duşi în împărăţia lui Dumnezeu. Se vor bucura atunci, împreună cu Avraam, în împărăţia lui Dumnezeu. Odată, se vor scula la o nouă viaţă şi cei asemenea bogatului din parabolă, dar nu pentru a gusta fericirea şi bucuria, ci pentru a fi pedepsiţi cu foc din cauza umblării lor nelegiuite.

Isus nu Se mulţumeşte să le spună, printr-o pildă, fariseilor zgârciţi şi mândri că, odată, situaţia se va schimba şi că onoarea lumească şi bogăţia nu vor mai avea valoare. în afară de aceasta, le arată, într-un mod apăsat, că după moarte nu mai există posibilitatea pocăinţei. în viaţa aceasta se hotărăşte dacă

vom avea parte de învierea spre viaţă sau de învierea spre judecată.
Apoi Isus vrea să-i mai înveţe ceva pe farisei. El le spune că sunt orbi faţă de Cuvântul lui Dumnezeu, că sunt aşa de împietriţi, încât nici măcar cea mai mare minune nu ar înmuia împietrirea lor. Chiar dacă s-ar scula cineva dintre morţi, să-i avertizeze cu privire la consecinţele umblării lor rele, aceasta n-ar atinge inima lor împietrită. Şi tocmai aşa s-a întâmplat scurt timp mai târziu, când Lazăr, fratele Măriei şi al Martei, a fost înviat. Această minune a avut asupra fariseilor doar efectul că au vrut să-L omoare pe Isus şi pe Lazăr (Ioan 11,53; 12,10). Şi ce s-a schimbat în atitudinea lor când a înviat Isus? Au încercat să acopere adevărul cu minciuna (Matei 28,11-15).
Să rezumăm învăţăturile din această pildă:
1. Dumnezeu apreciază pe cei bogaţi şi pe cei săraci altfel decât noi.
2. Zgârcenia şi mândria sunt judecate cu asprime.
3. La judecată, Dumnezeu va face dreptate.
4. Avantajul bogăţiei este de scurtă durată.
5. După moarte, nu mai există posibilitatea pocăinţei.
6. Mărturia Sfintei Scripturi este suficientă pentru mântuire.
7. Foarte important: Parabola aceasta nu vrea să facă nici un fel de declaraţii referitoare la timpul dintre moarte şi înviere.

Am face bine dacă am lua la inimă învăţăturile pildei. Şi destinul nostru se decide în această viaţă, căci un al doilea timp de har nu există.

58

Matei 17,1-8: Pe muntele schimbării la faţă

Conform raportului lui Luca, Isus a urcat pe munte împreună cu Petru şi Ioan, ca să Se roage acolo.
în timpul rugăciunii, faţa lui Isus s-a schimbat (Luca 9,28.29). Moise şi Ilie, care au apărut, sunt descrişi explicit ca oameni,

nu ca duhuri. Cum a fost posibil ca Moise şi Ilie să apară pe muntele schimbării la faţă? Dumnezeu avea un plan deosebit cu aceşti doi oameni. Moise şi Ilie reprezintă clasele principale ale celor mântuiţi: Ilie, care nu a murit, ci a fost luat direct la cer (2 împăraţi 2,11.12), reprezintă pe acei copii ai lui Dumnezeu care vor rămâne în viaţă până la revenirea lui Hristos şi vor fi schimbaţi; Moise, care a murit şi a fost înviat mai târziu, reprezintă pe aceia care, la revenirea lui Hristos, vor fi înviaţi. Să reţinem că arhanghelul Mihail (Iuda 9) s-a târguit cu Satana pentru trupul mort a lui Moise. Tot glasul arhanghelului va fi acela care, în ziua revenirii lui Hristos, îi va chema pe cei morţi din mormintele lor (1 Tesaloniceni 4,16).
Moise şi Ilie sunt deja mântuiţi. Ei sunt o excepţie printre mulţii credincioşi care de-abia la revenirea lui Hristos vor fi înviaţi. Aceşti doi oameni au vorbit cu Hristos despre suferinţele care-L aşteptau în Ierusalim (Luca 9,30.31). Era necesar ca Isus şi ucenicii Lui să fie întăriţi şi încurajaţi pentru timpul marilor încercări care le stătea înainte.

2 Corinteni 12,1-4: Răpirea în rai

Să clarificăm mai întâi despre ce vorbeşte apostolul. El spune că ar vrea să vorbească despre „vedeniile şi descoperirile Domnului" (versetul 1). Se pare ca nu-i este uşor să povestească ce se întâmplă.
Pavel nu se încumetă să hotărască singur dacă în această vedenie a fost răpit în trup în al treilea cer sau dacă, în timpul viziunii, pur şi simplu a fost atât de puternic stăpânit de Duhul Sfânt, încât nu a mai fost receptiv la altceva. Şi Ezechiel relatează întâmplările lui în aceeaşi notă (Ezechiel 8,1-3; 11,24).
Trebuie însă remarcat că apostolul nu poate spune ce s-a întâmplat cu el în timpul viziunii. Dar trebuie să fi văzut şi auzit lucrurile cereşti

într-un mod atât de impresionant, încât parcă ar fi fost de faţă personal.
în scrisoarea către coloseni, se exprima astfel: „Căci măcar că sunt departe cu trupul, totuşi cu duhul sunt cu voi şi privesc cu bucurie la buna rânduială care domneşte între voi şi la tăria credinţei voastre în Hristos" (Coloseni 2,5, vezi şi 1 Corinteni 5,3). Nu este greu de înţeles ce vrea să spună Pavel prin expresia: „totuşi cu duhul sunt cu voi".
In 2 Corinteni 12,1-4, apostolul nu vrea să spună altceva decât că a primit o viziune, în timpul căreia a fost înălţat deasupra oricărui lucru pământesc.
Matei 10,28: Sufletul care nu poate fi ucis
In Matei 10, începând cu versetul 16, Isus vorbeşte despre suferinţele care vor veni peste urmaşii Lui. El vorbeşte despre faptul că oamenii le vor putea lua viaţa, dar puterea lor este limitată. Aceasta o face arătând diferenţa dintre „a ucide trupul" şi a „fi nimicit în iad" de către Dumnezeu.
Luca spune acelaşi lucru ca în Matei 10,28, în cuvintele: „Să nu vă temeţi de cei ce ucid trupul şi după aceea nu mai pot face nimic. Am să vă arăt de cine să vă temeţi. Temeţi-vă de Acela care, după ce a ucis, are puterea să arunce în gheenă; da, vă spun, de El să vă temeţi" (Luca 12,4.5).
Observăm că Isus face diferenţă aici între moarte, care vine peste toţi oamenii, şi nimicirea în iad, care va veni numai peste cei nelegiuiţi. Oamenii pot provoca prima moarte, dar nu şi pe a doua.
După Matei 5,29.30, întregul trup, păcătosul în totalitate, care nu s-a întors la Dumnezeu, va fi aruncat în „gheenă". Acolo, după Matei 10,28, trupul şi sufletul vor pieri. Din cuvintele lui Isus şi ale profeţilor biblici, reiese clar că cei nelegiuiţi nu vor suferi la nesfârşit, ci că va veni o zi când vor arde şi vor fi nimiciţi (compară textele din Matei 13,40-42.49.50).

întrebarea - dacă omul are un suflet nemuritor - se poate ridica doar dacă înţelegem greşit termenul „suflet" şi-i dăm o interpretare pe care n-a avut-o iniţial. Să nu uităm, cuvântul grecesc *psyche*, care deseori este tradus cu „suflet", înseamnă, printre altele, şi „viaţă".
60
Prigonitorii îi pot omorî pe creştini, dar viaţa adevărată, viitoare, promisă, nu le-o pot lua. Aceasta a fost şi certitudinea fermă a apostolului Pavel (Romani 8,38.39).

Apocalipsa 6,9-11: Sufletele de sub altar

Ne putem închipui starea martirilor ca fiind o fericire cerească, atunci când ei strigă „cu glas tare" şi continuu după răzbunare? Oare aceasta se potriveşte cu spiritul martirilor, dintre care atât de mulţi se rugau pentru prigonitorii lor? Poate că unul sau altul a avut astfel de sentimente în timpul prigonirii sale, totuşi o astfel de stare nu se poate armoniza nicidecum cu fericirea cerească a martirilor mântuiţi. Cum se poate explica acest pasaj biblic? în versetul 10, acestor martori ai credinţei li se pun în gură cuvintele: „Până când... zăboveşti să judeci şi să răzbuni sângele nostru?" Automat ne gândim la prima crimă, când Dumnezeu i-a spus lui Cain, ucigaşul fratelui său: „Glasul sângelui fratelui tău strigă din pământ la Mine" (Genesa 4,10). Aşa cum, în mod plastic, sângele vărsat este descris ca strigând la cer, tot aşa, în Apocalipsa 6,10, sângele martirilor strigă la cer. în ochii lui Dumnezeu, martirii sunt îndreptăţiţi (versetul 11); Dumnezeu ştie ce li s-a întâmplat. Ziua judecăţii şi a răzbunării stă să vină. Martirii nu şi-au primit încă răsplata (Evrei 11,32-40). Al cincilea sigiliu este şi o solie a mângâierii şi a încurajării pentru toţi cei care vor fi prigoniţi din pricina credinţei lor. Hainele albe sunt un simbol al îndreptăţirii pe care aceşti martiri o vor primi odată. La urmă, adevărul şi dreptatea vor triumfa.

Mai apare în acest pasaj expresia „sufletele de sub altar".

Altarul ne aminteşte de altarul arderii de tot din sanctuarul Vechiului Testament. Atunci se vărsa sângele animalului de jertfă la picioarele altarului (Levitic 4,7). Cine căuta îndreptăţirea o găsea prin această ceremonie de la altar. Martirii, al căror sânge a curs, amintesc de acest ritual. Martirii iau cuvântul, deşi se află în moarte. în Biblie, întâlnim mai des astfel de figuri de stil. După Iacov 5,4, plata lucrătorilor, micşorată pe nedrept, strigă la cer. Isus spune în Luca 19,40: „Dacă vor tăcea ei, pietrele vor striga". Tot astfel, sângele martirilor strigă la cer pentru răzbunare şi pentru îndreptăţire.
61
Cine este de părere că aici ar fi vorba realmente de sufletele morţilor, care strigă după răzbunare, să se gândească la următoarele: Dacă martirii ar fi în cer şi prigonitorii lor nelegiuiţi în iad, de ce să mai strige după răzbunare?

Luca 23,42-43: Tâlharul de pe cruce

Dialogul dintre Isus şi tâlharul de pe cruce este folosit de cele mai multe ori ca „argument" că omul ajunge direct în rai după moarte.

Evanghelia lui Matei vorbeşte cam de 50 ori despre împărăţia cerului sau împărăţia lui Dumnezeu. Isus şi urmaşii Lui s-au ocupat foarte intens de acest gând. Isus îi învaţă pe ucenicii Lui să se roage: „Vină împărăţia Ta". Cu mai puţin de 48 de ore înainte de condamnarea Sa, Isus a explicat clar când are de gând să-i ia pe cei credincioşi în împărăţia Sa (Ioan 14,1-3). Şi tâlharul era familiarizat cu ceea ce înţelegea poporul Israel prin „împărăţia lui Dumnezeu". De aceea, s-a rugat: „Isuse, adu-Ţi aminte de mine, când vei veni în împărăţia Ta!" (Luca 23,42). Ar fi posibil ca Isus să fi răspuns la rugăciunea tâlharului, aşa cum cred unii creştini, „... astăzi vei fi cu Mine în rai", dacă

« împărăţia Sa în acel „astăzi" nu era încă stabilită;

- Isus, în a treia zi după moartea Sa, a spus că încă nu fusese la Tatăl (Ioan 20,17);
- Isus, în timpul celor „trei zile", a fost în pământ (Matei 12,40);
- cei credincioşi vor fi înviaţi abia la revenirea lui Isus şi vor fi luaţi atunci în împărăţia Sa (Ioan 14,1-3);
- Isus însuşi a prezis că abia a treia zi va învia din morţi (Luca 18,33)?

Nu, nici nu este posibil ca Isus să-i fi promis tâlharului că va fi cu El în rai încă de astăzi. în afară de aceasta, cuvântul „încă" nici nu apare în original (el apare în alte traduceri, dar nu în cea românească).

La rugămintea tâlharului: „Adu-ţi aminte de mine, când vei veni în împărăţia Ta", Isus a răspuns: „Adevărat îţi spun astăzi (astăzi, când stai pe cruce, astăzi, când Eu stau pe cruce, astăzi, când suntem batjocoriţi şi loviţi, astăzi, în situaţia aceasta dezastruoasă), că vei fi cu Mine în rai".

62

Când? Atunci când va reveni şi va lua la El pe toţi cei mântuiţi.

„îţi spun astăzi" corespunde totalmente modului de exprimare ebraic. Este ceva specific modului de exprimare oriental, ca atunci când se promite ceva, să fie amintită şi ziua în care se face acea promisiune.

Ţinând cont şi de toate celelalte declaraţii biblice, ajungem la concluzia: Virgula trebuie pusă după „astăzi". Pe cel crucificat împreună cu Hristos nu-1 interesa când, ci avea dorinţa puternică să ajungă în împărăţia lui Dumnezeu. Cât de importantă este aşezarea corectă a semnelor de punctuaţie!

Foarte important este faptul următor: în cele mai vechi manuscrise din limba greacă, nu existau semne de punctuaţie, deci nici virgule. Aşadar, fiecare traducător este liber să plaseze virgula înainte sau după „astăzi". Dar dacă

traducătorul ţine cont de context şi de învăţătura de bază a Sfintei Scripturi, această libertate îi este luată, căci atunci virgula trebuie aşezată după „astăzi".

2 Macabei 12,38-45: Rugăciunea şi jertfa de ispăşire pentru cei morţi

în traducerea catolică a Bibliei făcută de profesorii Hamp, Stenzel şi Kiirzinger, după acest text este scris următorul comentariu: „Aceşti iudei foloseau pentru scopuri superstiţioase amulete (chipuri ale zeilor), care au ajuns în posesia lor prin cumpărare sau jaf... Dacă se aduc jertfe pentru aceşti morţi, atunci este susţinută credinţa în vieţuirea mai departe a celor morţi. Dar nu numai atât; scriitorul are şi puternica speranţă că se poate mijloci ispăşitor pentru cei morţi, o credinţă care se continuă în învăţătura noastră despre purgatoriu".

Această notă arată cu toată claritatea ce credinţă aveau aceşti evrei. Gândirea lor a fost afectată de concepţii păgâne, deşi se mai ţineau de iudaism. în această înţelegere a nemuririi sufletului îşi are rădăcina şi învăţătura despre purgatoriu.

Ce fel de scrieri sunt cărţile apocrife, deci şi 1 şi 2 Macabei? Mai întâi trebuie amintit că există 4 cărţi apocrife. Interesant este că însăşi Biserica Catolică recunoaşte doar 2 dintre ele ca aparţinând Bibliei. Apocrifele

n-au fost recunoscute niciodată de iudeii care trăiau în Palestina. Aceasta, în mod deosebit, datorită faptului că în diaspora iudaică au fost învăţate unele lucruri care nu coincid cu Vechiul Testament. Nu există în întreaga Biblie - atât în Vechiul, cât şi în Noul Testament - nici un singur text pe care să se poată baza rugăciunea pentru cei morţi sau învăţătura despre mijlocirea sfinţilor. Oare nu cumva din acest motiv a inclus Biserica Catolică a doua carte a Macabeilor în canonul biblic, la consiliul Tridentin din anul 1546?

în 1980, sub auspiciile Asociaţiei catolice a Bibliei din Stuttgart, a apărut o nouă traducere, numită „Einheitsiibersetzung..." La paginile 526 şi 527, găsim unele explicaţii introductive la cele două cărţi ale Macabeilor. Acestea se încheie prin cuvintele: „Importanţa acestei cărţi se află mai ales în învăţătura avansată a învierii morţilor, a rugăciunii pentru cei morţi, a meritelor martirilor şi a mijlocirii sfinţilor. Aceste declaraţii teologice motivează şi justifică introducerea cărţii în canonul Vechiului Testament". Aici se spune deschis de ce este justificată introducerea celor două cărţi ale Macabeilor în canonul biblic, şi anume pentru a oferi suport unor învăţături care altfel nu şi-ar găsi confirmare biblică. în legătură cu aceasta, trebuie spus încă o dată foarte clar că scriitorul cărţilor Macabeilor a fost influenţat de filozofia greacă şi a gândit aceste probleme speciale mai mult în greceşte decât în evreieşte.

De asemenea, învăţătura despre purgatoriu, care este argumentată cu 2 Macabei 12, este nebiblică. Ea face ca seriozitatea Evangheliei să fie minimalizată. în această învăţătură avem de-a face cu o învăţătură omenească, cu o plantă care nu provine de la Dumnezeu; de aceea va fi smulsă într-o zi (vezi Matei 15,9.13).

Partea a IlI-a Concluzii

1. Fapte istorice

Vechiul Testament nu învaţă despre continuarea vieţii imediat după moarte. Şi nici Isus. Cum s-a întâmplat atunci că aceste concepţii greşite au pătruns destul de repede în biserica creştină timpurie?

Imaginea scufundării în neant a fost pentru oamenii din toate timpurile un gând înfricoşător, aproape insuportabil. De aceea, s-a încercat mereu şi mereu să se ocolească ultima consecinţă a morţii triste.

Aproape chiar de la începutul istoriei omenirii poate fi observată ideea că omul mort nu ar fi mort cu adevărat. Această susţinere a fost deseori argumentată prin conceptul existenţei unui suflet independent de trup, care nu va fi afectat de moarte. Baza acestei gândiri este refuzul omului de a accepta moartea ca sfârşit al vieţii.
Literatura babiloniană este plină de speculaţii despre existenţa în moarte şi despre obţinerea vieţii veşnice. La babilonieni, corpul este legat de un element imaterial, şi acestui element îi este atribuită nemurirea.
La început, la egiptenii vechi, conceptul vieţuirii dincolo de moarte a unui suflet despărţit de trup nu era dominant, ci se credea că omul, în întregime, rămâne în viaţă, chiar dacă a murit. Din această concepţie s-a dezvoltat la egipteni binecunoscutul obicei de a păstra trupurile celor morţi prin îmbălsămare. Astfel, trebuia să fie feriţi de putrezire. Aceasta a făcut necesară, pe de altă parte, păstrarea mumiilor în aşa-numitele cavouri. Mai târziu, concepţiile la egipteni s-au schimbat şi cultul morţilor a devenit tot mai complex.
La popoarele Persiei şi Indiei, învăţătura despre nemurirea sufletului a pătruns foarte devreme, deoarece sufletul, principiul de viaţă al omului, a fost conceput asemenea unui foc. De aceea, s-a preferat incinerarea, pentru ca sufletul să se poată întoarce în elementul lui

iniţial. Prin brahmanism, s-a adăugat apoi şi învăţătura despre transmi-grarea sufletelor.
La greci, gândul nemuririi sufletului şi-a găsit performanţa clasică. în a doua jumătate a secolului 5 î.Hr., a apărut credinţa în nemurirea omului. Mai ales Platon (427-347 î.Hr.), care s-a dedicat filozofiei sub influenţa lui Socrates (470-399), a devenit fără îndoială cel mai renumit apărător al acestei teorii. O idee a fost accentuată în mod deosebit de el: trupul este

închisoarea sufletului. De aceea, moartea este eliberarea sufletului -din această închisoare.
Filozoful grec Aristotel (384-322/321 i.Hr.) a fost un elev al lui Platon. De aceea, nu este de mirare că nici el - mai ales în lucrările sale timpurii - n-a văzut pe om ca o unitate, ci, asemenea maestrului său, a văzut sufletul ca prizonier al trupului. în „vorbirea avertizatoare despre filozofie", el a prezentat foarte dramatic relaţia dintre trupul vremelnic şi sufletul nemuritor, folosind o comparaţie. Legarea sufletului de trup a comparat-o cu destinul oamenilor care au ajuns prizonierii piraţilor etrusci. Despre aceştia se povesteşte că ar fi legat prizonierii lor vii de corpuri moarte. Stând cu faţa spre cadavre, aceşti oameni au fost ucişi într-un mod îngrozitor. Aristotel i-a comparat pe aceşti prizonieri, în situaţia lor insuportabilă, cu sufletul şi trupul omului, cu cadavrele.
Nu se poate descrie cu câtă desconsideraţie a fost privit trupul astfel comparat şi cu câtă nerăbdare era aşteptat momentul eliberării sufletului din legăturile lui. Privită astfel, moartea a fost considerată ca un salvator adevărat, ca poartă de trecere spre adevărata viaţă, care începea o dată cu moartea. O filozofie fermecătoare, dar înşelătoare şi-a găsit formularea şi şi-a început călătoria în întreaga lume.
Nici biserica creştină n-a rămas neatinsă de aceste influenţe păgâne. Chiar înainte de a se rări rândurile martorilor învierii, în biserică existau câţiva oameni care spuneau că nu există învierea morţilor (1 Corinteni 15,12). Alţii, pe de altă parte, susţineau ca făgăduita înviere din morţi ar fi avut loc deja (2 Timotei 2,16-18).
Deşi ici şi colo unii creştini se abăteau de la solia lui Isus şi a apostolilor, mulţi au rămas la învăţătura iniţială. Conform declaraţiilor lor, viaţa veşnică rămâne o favoare exclusivă a celor mântuiţi.
Clemens din Roma, Ignatius din Antiochia şi scriitorul aşa-

numitei epistole a lui Barnaba sunt încă fideli Bibliei în ce priveşte învăţătura
66
despre natura omului. Despre Iustin Martirul (n. aprox. 110 d.Hr.) se scrie în discuţia sa renumită cu evreul Tryphon din capitolul 50: „Dacă voi aţi făcut cunoştinţă cu astfel de oameni, care se numesc creştini şi care... leapădă învierea morţilor şi susţin că sufletele lor vor fi luate imediat după moarte în cer, să nu-i priviţi ca pe nişte creştini".
Preotul L.Reinhardt, care aminteşte acest citat, îl comentează astfel: „Deci încă de pe la mijlocul secolului al doilea învăţătura platonică a nemuririi a fost privită de creştini ca o învăţătură antidumnezeiască, anticreştină, care poate fi întâlnită doar la oameni care într-un mod greşit poartă numele de creştini". (L.Reinhardt: *Recunoaşte Biblia viaţa dincolo de moarte?*, pag. 149.150; Editura Ernst Reinhardt, Miinchen, 1925)
Cu timpul, tot mai mulţi filozofi păgâni s-au convertit la creştinism. Unii dintre aceşti oameni au încercat să aducă la unison speranţa creştină cu gândirea filozofică. Nu puţini au fost cei care au primit creştinismul, dar n-au renunţat la „mantaua" lor filozofică.
Chiar Atenagora (aproximativ 127-190) a făcut compromisuri în ce priveşte speranţa creştină a învierii. El este considerat ca cel mai talentat şi multilateral apărător al învăţăturii creştine a secolului al doilea. Se cunosc puţine despre viaţa lui. A scris o carte despre înviere. în această lucrare, el a amestecat credinţa învierii cu învăţătura despre nemurirea sufletului. El a încercat însă să susţină nemurirea sufletului nu cu Biblia, ci cu argumente filozofice, cuînvăţătura„înţelepciunii" greceşti.
Tertulian (n. 150 d.Hr.) este primul creştin care a inclus în teologia lui învăţătura despre purgatoriu, iad, chinurile veşnice şi rugăciunea pentru morţi. După părerea lui, sufletele

martirilor merg în cer, iar ale celorlalţi oameni, în infern, unde aşteaptă judecata.
începând cu aceşti doi bărbaţi menţionaţi mai sus, asistăm la abaterea oe la speranţa biblică. Tot mai mult nemurirea sufletului ajunge în prim-plan şi speranţa învierii este pusă în umbră. Acest proces s-a dezvoltat în mod deosebit mai ales în Alexandria. Alexandria a fost locul ht care a avut loc această contopire în masă. Clemens din Alexandria (cai î 150-220 d.Hr.) a exercitat o influenţă grozavă în privinţa aceasta, în mo 3 special în legătură cu întrebarea care ne preocupă referitoare la speranţa creştină. în scrierile lui timpurii, Clemens nu învăţa despre nemurirea naturală a sufletului, dar privea creştinismul ca o confluenţă a

două râuri: iudaismul şi păgânismul. Prin preocuparea faţă de filozofia grecească şi gnosticism, a ajuns să-şi schimbe punctul de vedere.
Până la urmă, a învăţat că sufletul ar avea aceeaşi substanţă ca şi Dumnezeu. Dar se contrazice în diverse puncte: pe de o parte învaţă despre nimicirea sufletelor celor nelegiuiţi, iar pe de altă parte, totuşi crede în nemurirea sufletului. învaţă despre purgatoriu, dar respinge chinurile veşnice în iad.
Origene a fost un elev a lui Clemens din Alexandria, care a completat învăţăturile maestrului său, deşi în altă direcţie. Origene a spiritualizat cu totul învăţăturile Sfintei Scripturi. „Individul se înalţă într-o desăvârşire crescândă tot mai mult spre Dumnezeu, lăsând în urmă tot mai mult materia. După moarte îl aşteaptă focul curăţirii şi fericirea sau iadul şi noi lumi pentru cercetare; la urmă toţi, inclusiv diavolul, vor avea parte de fericire."' Mai târziu, Origene a fost privit ca eretic. Dar nu puţine din teoriile lui au afectat crezul bisericii.
După ce sincretismul a avansat într-un mod tragic, Augustin (354-430 d.Hr.) a formulat crezul bisericii în această

chestiune. A fost schimbat doar foarte puţin până în ziua de azi. înainte de convertirea lui la creştinism, Augustin a scris o carte, în care a enumerat 16 motive pentru nemurirea sufletului. Astfel, era deja impregnat cu premise păgâne, înainte de a deveni creştin. Neoplatonismul creştin a fost pur şi simplu puntea de legătură. începând cu Augustin, ideea nemuririi sufletului a ajuns la un punct culminant.
Apoi Thomas din Aquino (n. 1226) a fost acela care a adus în biserică, în forma finală, învăţătura despre nemurirea sufletului. La a opta şedinţă a celui de-al cincilea conciliu de la Lateran, din decembrie 1513, Papa Leo al X-lea a proclamat oficial dogma despre nemurirea sufletului.
învăţătura despre o aşa-numită nemurire a sufletului nu şi-a avut originea în iudaism şi nici în Hristos. Este un copil al păgânismului, mai ales al filozofiei greceşti. Confluenţa de idei creştine cu idei păgâne a avut pentru creştini urmări dezastruoase; căci, dacă două râuri curg împreună, unul cu apă murdară şi celălalt cu apă limpede, clară, atunci

[1] citat: K.Heusssi, *Compendiu al istoriei bisericeşti* 12, pag.68

apa murdară nu devine curată, ci apa curată devine murdară. Tot aşa i s-a întâmplat în biserică învăţăturii curate, biblice, despre moarte şi înviere. N-a mai rămas decât puţin din învăţătura lui Isus. N-a sosit oare timpul să ne străduim să despărţim clar cei doi curenţi?

2. Gânduri de încheiere

Speranţa învierii este o nădejde minunată şi singura mângâiere biblică în faţa morţii. Sfânta Scriptură nu cunoaşte o altă mângâiere. Toate învăţăturile care stau în contradicţie cu Biblia provin de la marele înşelător, de la şarpe, de la acel mincinos care i-a spus Evei că nu va muri, dacă va mânca din fructul oprit.
Când Isus va reveni, credincioşii vor fi înviaţi. Mai târziu vor

fi înviaţi şi cei necredincioşi, dar nu pentru viaţă veşnică, ci pentru a-şi primi pedeapsa, adică moartea a doua, definitivă. Atât răsplătirea celor credincioşi, cât şi pedepsirea celor necredincioşi sunt evenimente viitoare.
Am face bine dacă am renunţa la toate concepţiile care nu sunt conforme Bibliei.
Nu avem nevoie de învăţături spiritiste pentru a fi mângâiaţi în faţa morţii. Această mângâiere este o înşelăciune şi provine direct de la tatăl minciunii.
Şi experienţele din apropierea morţii nu dovedesc nimic. Persoanele care povestesc asemenea experienţe n-au fost cu adevărat moarte. Este dovedit şi parţial explicabil că unii oameni dependenţi de droguri sau cu leziuni cerebrale grele au asemenea experienţe. însă, acolo unde, în relatări, apar fiinţe strălucitoare şi aduc veşti „de dincolo", care contrazic Sfânta Scriptură, suntem chemaţi să fim deosebit de atenţi, pentru că Satana poate să se prefacă într-un înger de lumină (2 Corinteni 11,14) şi să ducă astfel pe mulţi oameni în rătăcire.
69
Isus şi apostolii nu s-au înşelat. Ei au spus că, în timpul sfârşitului, va veni o puternică ispitire satanică peste tot pământul. După spusele lor, mulţi oameni se vor numi creştini, dar în realitate vor avea doar o aparentă evlavie (2 Timotei 3,5). Aceştia nu vor mai crede în Scriptură, ci în istorisiri închipuite, pe care ei vor să le audă (2 Timotei 4,3.4). In afară de aceasta, conform prezicerii lui Isus, se vor scula mulţi învăţători greşiţi şi vor duce pe mulţi oameni în rătăcire (Matei 24,5.11.24). Astăzi se împlineşte ceea ce a fost prezis în Cuvântul lui Dumnezeu.
Pe de altă parte, se întăreşte tot mai mult avertizarea de a lua din nou în serios Cuvântul lui Dumnezeu şi a ne pregăti pentru revenirea lui Isus (Matei 24,24). Astăzi, Hristos ne invită încă să ascultăm de glasul Lui şi să ajutăm ca solia Cuvântului Său

să fie propovăduită în toată lumea. La aceasta sunteţi chemat şi dumneavoastră, stimate cititor. Dumnezeu doreşte ca fiecare învăţătură căreia îi dăm crezare şi pe care o spunem altora să fie întemeiată pe un „aşa stă scris". Suntem chemaţi să studiem zilnic Cuvântul lui Dumnezeu şi să examinăm totul prin prisma lui. Dumnezeu doreşte să aibă un popor pe acest pământ, care alege Biblia şi numai Biblia drept călăuză a învăţăturii sale. Trebuie să cercetăm Cuvântul lui Dumnezeu cu umilinţă şi rugăciune serioasă. Numai aşa Spiritul Sfânt ne poate călăuzi în tot adevărul. El doreşte să ne descopere voia lui Dumnezeu şi să ne ajute să deosebim clar adevărul de minciună. Şi dacă omul adoptă adevărul, deseori este nevoie de mult curaj pentru a sta de partea lui.

Următoarele două citate dezvăluie probleme cu adevărat omeneşti, care şi în această direcţie joacă un rol important. Alexis Carrell scrie: „Omul înţelege doar cu mare efort ceea ce, în sufletul lui, nu doreşte să înţeleagă. El îşi închide instinctiv mintea faţă de adevăruri care îl obligă să renunţe la ceva plăcut lui".

Şi Augustin e de părere că „cine nu se lasă învins de adevăr va fi învins de eroare".

Dacă un om doreşte în mod sincer să afle care este adevărul, va fi condus de Duhul Sfânt în tot adevărul (Ioan 16,13) şi cine îşi deschide

inima faţă de iubirea lui Dumnezeu nu doar va cunoaşte adevărul tot mai clar, ci va primi şi puterea de a sta de partea adevărului. Duhul Sfânt îi dă curaj şi bucurie să transmită mai departe lumina pe care Dumnezeu i-a încredinţat-o.

Este încurajator să poţi vedea cum, astăzi, tot mai mulţi teologi, pastori şi laici din diferite denominaţiuni îşi schimbă poziţia de partea Bibliei în problema morţii.

Pe primele pagini ale Bibliei se relatează cât de minunat a

creat Dumnezeu, la început, totul spre binele creaturilor lui. Apoi a intervenit păcatul, cu urmările sale care merg foarte departe. Dar Dumnezeu nu a lăsat această lume pradă alegerii ei. El a trimis pe Fiul Său pentru salvarea tuturor acelora care primesc darul mântuirii. Ultimele pagini ale Scripturii ne raportează cum va fi când tot ce s-a pierdut prin păcat va fi refăcut.
Conform planului iniţial al lui Dumnezeu pentru lume, oamenii vor trăi veşnic fericiţi pe pământul cel nou, care nu va mai avea nici o urmă de păcat.
Ce bucurie va fi când cei mântuiţi vor putea îmbrăţişa din nou la înviere pe iubiţii lor credincioşi, de care au fost despărţiţi prin moarte, pentru ca apoi să trăiască veşnic împreună cu Hristos!
Apostolul Pavel ne încurajează ca, în faţa morţii, să ne prindem cu toată încrederea de făgăduinţa învierii dată de Dumnezeu: „Mângâiaţi-vă dar unii pe alţii cu aceste cuvinte" (1 Tesaloniceni 4,18).
Niciodată n-a fost un timp în care atât de mulţi oameni să fie prinşi în capcane spiritiste, ca în ziua de azi. Urmările „undei oculte" sunt dezastruoase. Standurile de cărţi sunt de-a dreptul inundate de literatură cu idei străine Bibliei. Ceea ce se întâmplă azi pe pământul nostru este un semn clar al sfârşitului. Teama şi disperarea cuprind popoarele. Mulţi oameni sunt descurajaţi de frică, în aşteptarea lucrurilor care vor veni peste întregul pământ. Natura dă semne de dezechilibru. Urmările păcatului îi îndreaptă pe oameni spre sfârşit. Insă, tuturor acelora care trăiesc în aceste timpuri, Hristos le spune: „Ridicaţi-vă capetele, pentru

că izbăvirea voastră se apropie" (Luca 21,25-28).Toate nevoile acestui timp, dar şi dragostea faţă de semenii noştri ar trebui să ne facă să spunem mai mult despre ceea ce a făcut Dumnezeu

pentru mântuirea noastră. Aici se include şi solia despre înviere. într-adevăr, Isus a înviat, iar noi, dacă îi predăm viaţa, vom fi înviaţi la revenirea Lui. Cei care cred în Isus vor fi treziţi din somnul morţii, ca să trăiască veşnic într-o patrie cu splendori de nedescris.
„Iată, vă spun o taină: nu vom adormi toţi, dar toţi vom fi schimbaţi, într-o clipă, într-o clipeală din ochi, la cea din urmă trâmbiţă. Trâmbiţa va suna, morţii vor învia nesupuşi putrezirii, şi noi vom fi schimbaţi. Căci trebuie ca trupul acesta, supus putrezirii, să se îmbrace în neputrezire, şi trupul acesta muritor să se îmbrace în nemurire. Când trupul acesta supus putrezirii se va îmbrăca în neputrezire şi trupul acesta muritor se va îmbrăca în nemurire, atunci se va împlini cuvântul care este scris: 'Moartea a fost înghiţită de biruinţă. Unde îţi este biruinţa, moarte? Unde îţi este boldul, moarte?' Boldul morţii este păcatul; şi puterea păcatului este Legea. Dar mulţumiri fie aduse lui Dumnezeu, care ne dă biruinţa prin Domnul nostru Isus Hristos! De aceea, prea iubiţii mei fraţi, fiţi tari, sporiţi totdeauna în lucrul Domnului, căci ştiţi că osteneala voastră în Domnul nu este zadarnică." (1 Corinteni 15,51-58)
Şi Ioan spune următoarele despre patria viitoare şi despre fericirea celor mântuiţi:
„Apoi am văzut un cer nou şi un pământ nou; pentru că cerul dintâi şi pământul dintâi pieriseră, şi marea nu mai era. El va şterge orice lacrimă din ochii lor. Şi moartea nu va mai fi. Nu va mai fi nici tânguire, nici ţipăt, nici durere, pentru că lucrurile dintâi au trecut. Cel ce şedea pe scaunul de domnie a zis: Tată, Eu fac toate lucrurile noi'. Şi a mai adăugat: 'Scrie, fiindcă aceste cuvinte sunt vrednice de crezut şi adevărate'. Cel ce va birui va moşteni aceste lucruri. Eu voi fi Dumnezeul lui şi el va fi fiul Meu" (Apocalipsa21,1.4.5.7).
(6)

ADEVĂR
NEADEVĂR
DESPRE
MOARTE SI
__■ * . *fa* ■■:,'■■■ .9
ÎNVIERE
CERŞI
IAD

Ceea ce
se întâmplă
în lumea noastră
ne pune
tot mai mult
pe gânduri.
Vă recomandăm
cartea Dr. Hans Heinz
ca un răspuns
competent la
aceste îngrijorări.

ISBN -973 -9484 -38 -7

în ultimii ani, au apăj tot felul despărţi si tq. publicaţii noi pe temă morţii şi a „experienţei" dincolo de moarte. Interesul pentru subiectele acestea este în creştere, atât în rândul medicilor şi al oamenilor de ştiinţă, cât şi al maselor largi, al oamenilor obişnuiţi. însă numai puţini dintre aceşti autori nenumăraţi folosesc Biblia ca bază unică în căutarea răspunsurilor la aceste întrebări vitale. Rareori se întâmplă ca *j*** declaraţiile Bibliei să fie neglijate complet, însă, deseori, ele apar într-o lumină dubioasă şi sunt amestecate cu idei care nu îi

aparţin.